

7md

2014 m. gegužės 16 d., penktadienis

Nr. 19 (1080) | Kaina 2,50 Lt

D a i l ē | M u z i k a | T e a t r a s | Š o k i s | K i n a s

3

„Jauna muzika 2014“

4

Vadimas Gluzmanas griežia Dvarioną

5

Festivaliui „MonoBaltija“ pasibaigus

7

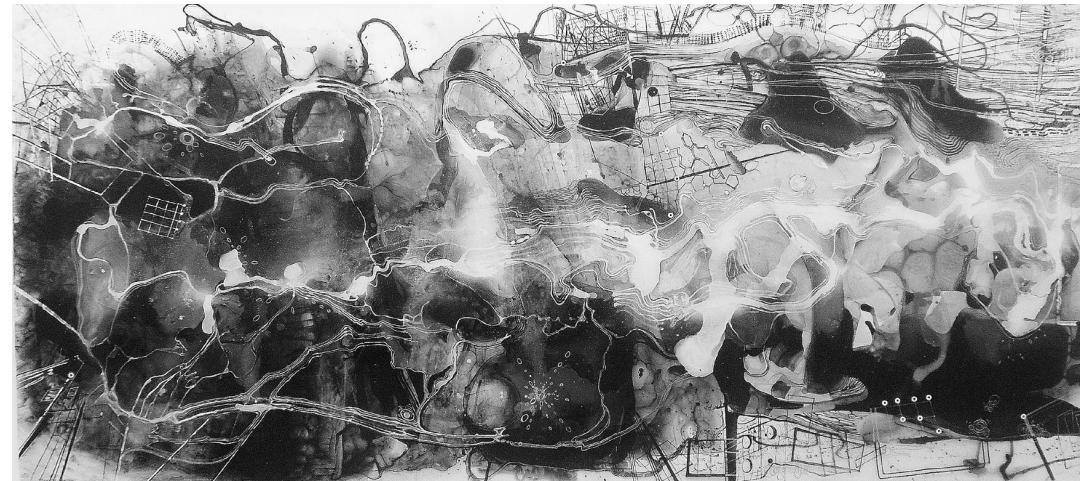
Dano ir Lios Perjovschi paroda „Rupert“ centre

8

Pokalbis su kino režisiere Jane Campion

Prasidėjo Kanų kino festivalis

Ieva Martinaitytė-Mediodia, „Plazminės liekanos“. 2012 m.

Mitai ir istorijos

„Gerų blogybių“ būtis ir nebūtis

Sandra Skurvida

Seniai seniai, prieš dvidešimt metų, gyveno „Geros blogybių“ – ir aš ten buvau, viską mačiau, alų mių gėriau. O gal to visai nebuvo? Jų tariamo gyvenimo nuogirdos kartais pasiekia vienam, bet tarsi iš pogrindžio, kitų svarbių veiksniių aprašymose, kaip istorija apie sovietinių Parodų rūmų tapsmą Šiuolaikinio meno centre, sutapusi su „Gerų blogybių“ inauguracine paroda šioje institucijoje 1992 metais. Tik pastarųjų dvidešimties metų meno diskursas – tekstai, parodos, studijos ir edukacija – gali patvirtinti ar paaipti šio meno fenomeno svarbą. Jono Meko vizualiųjų menų centre vykstanti paroda „Inversija. Blogos gėrybės“ (kuratorė – Laima Kreivytė) yra vienas pirmųjų bandymų pažvelgti į šį Lietuvos ūnuolaikinio meno formavimosi etapą.

Publikacijų apie „Geras blogybes“ ir jų 1992–1995 m. parodas to meto spaudoje yra daugiau nei apie bet kurią kita ūnuolaikinio Lietuvos meno grupę. Jų autorius (-ės) – tarp jū Alfonas Andriuškevičius, Erika Grigoravičienė, taip pat ir šis „Gerų blogybių“ (savi)kritinis balsas – entuziastingai sutiko šį naują, neprieklausomą meno praktikos ir edukacijos modelį. Svarbus postūmoris „Gerų blogybių“ atsiradimui buvo radikalus studijų programos Dailės institute (dab. Vilnius dailės akademija) posūkis link vakarietiško

modelio, kurį įdiegė Niujorke gyventantis menininkas Kęstutis Zapkus – dylikos jo studentų paroda ir tapo pirmaja „Gerų blogybių“ manifestacija. Paroda Jono Meko centre tėsia šio laikotarpio retrospekcijas, kurių kelrodis yra Zapkaus tapybos ekspozicija Nacionalinėje dailės galerijoje, kartu su trijų buvusių jo studentų „Gerų blogybių“ dalyvių, paroda „Šviesos“.

Kitaip nei „Šviesos“, kurių atranka liudija institucinį mandata atsižoti „grūdus nuo pelė“ (žinoma, netrai pelai sumalamai į miltus), „Inversijos“ kuratorė pasirinko iš pirmo žvilgsnio priešingą pozūrį į „Gerų blogybių“ fenomeną, pristatydamas visą originaliosios grupės dalyvių tuziną, ne tik keletą tų, kurie aktyviai tėsia meninę karjerą. Ši intencija atitinka grupės pradines nuostatas, kurių išeities tašku buvo tiek „gerų“, tiek ir „blogų“ pavyzdžių lygiavertiškumas kūrybos procese, tuo nuvertinant patį vertinimą (tai yra ypäč radikalū turint omenyje, kad studentų diplomines parodos tikslas tradiciškai buvo ne kas kita, o jų pasiekimų įvertinimas – šiuo atveju vertinamos studijos, o ne jų rezultatai, kaip pataria Jacques'as Ranciere'as esė apie „Nemokša mokytojų“).

Bendra jaunųjų menininkų pozicija buvo pagrįsta ne tiek estetinėmis nuostatomis – jos buvo ir liko skirtingos, – kiek bendra socialine ir politine Lietuvos valstybės ir jos

NUKELTA | 6 PSL.

Visada laukiami

Tarptautiniam „Sugržimų“ festivaliui pasibaigus

Aldona Eleonora Radvilaitė

Šiemet ypač daug užsienyje studijuojančių ar jau gyvenančių ir dirbančių Lietuvos jaunuųjų muzikų turėjo galimybę dalyvauti XVI tarptautiniame muzikos festivalyje „Sugržimai“, vykusiam balandžio–gegužės mėnesiais ne tik Vilniaus salėse, bet ir kituose miestuose (Kaune, Druskininkuose, Panevėžyje, Šiauliuse, Širvintose, Alytuje). Prie svetur gyvenančių ar besitobulinančių mūsų muzikų prisijungė ir jų kolegos iš Didžiosios Britanijos, Azerbaidžano, Portugalijos, Japonijos, Olandijos bei nuolat tėvynėje gyvenantys ir koncertuojantys Lietuvos artistai. Visų koncertų pasielausyti buvo neįmanoma, todėl trumpai apžvelgsiu Vilniuje pasirodžiusių pasiekimus (apie festivalį pradžiusius ir didžiausius simpatijų sulaukusius pianistą Ugnį Pauliukoni ir eufonininką Algirdą Matonį iš Didžiosios Britanijos atsiliepimas jau buvo publikuotas „7 meno dienose“ balandžio 18 d.).

Balandžio 15 d. Taikomosios dailės muzicėje (beje, šioje gražioje, puikios akustikos salėje vienas po kito vyko net penki koncertai) išpūdingai pasirodė trys šiuo metu Rusijoje gyvenantys ir studijuojantys muzikai. Tai du Maskvos P. Čaikovskio konservatorijos studentai: prof. Natalijos Šachovskajos klasės auklėtinis, violončelininkas Robertas Grodas ir prof. V. Ivanovo klasės studentas, smuikininkas Anaras Seidovas bei pianistė Emilija Budžemaitė, 2006 m. baigusi LMTA bakalauro studijas prof. Liucijos Drasutienės klasėje, o 2008 m. gavusi doc. Daumantą Kirilauską fortėpijono ir doc. Audronės Kisieliūtės koncertmeisterio klasės magistro diplomas. Atliekant įvairių repertuarą išryškėjo individualūs talentingu muzikų brouožai: gilus R. Grodo muzikos prasmės suvokimas ir įtaigus, kokybiškas interpretavimas, ryškus, karštasis prigimtinis A. Seyidovo temperansas ir laisvas, artistiškas kūriniai traktavimas. E. Budžemaitė kokybiškai akompanavo bei profesionaliai ansambliskai, ryškiai su abiem styginiškais traktavo koncerto pabaigos kūrinį – Sergejaus Rachmaninovo Trio Nr. 1.

Balandžio 16 d. koncerto pirmoje dalyje visas keturias Fryderyko Chopino Balades skambino pianistas, kompozitorius, šiuo metu gyvenantis Prancūzijoje, Denisas Grotskis, baigęs Maskvos Gnesinų muzikos akademiją, prof. Veros Nosinos fortėpijono ir prof. Genadijaus Černovo kompozicijos klasės bei aspirantūrą. Antroje koncerto dalyje jis akompanavo puikiam mūsų dainininkui, bosui Eugenijui Chrebtovui, įtaigiai, laisvai ir artistiškai savo nuostabaus grožio balsu atskleidusiam rusų kompozitoriu – Sergejaus Rachmaninovo, Piotro Čaikovskio, Antonu Rubinsteino, Modesto Musorgskio bei prancūzų kompozitoriaus Jacques'o Ibert'o

dainų bei arijų žavesį. Tai buvo įsimintinos aikimirkos.

Malonūs išpūdžiai liko ir iš balandžio 17 d. koncerto, kur savo meistriškumą demonstravo altininė Augusto Romaškevičiūtė, studijavusi Lietuvos muzikos ir teatro akademijoje, prof. Petro Radzevičiaus alto klasėje, o nuo 2007 m. tęsusi studijas Berlyno menų universitete prof. Hartmuto Rohde's

nė esto Tōnu Kōrvitso nepaprastai gražus iliustratyvus kūrinys „Sparnai“ altiniams saksofonui ir fortepijonui, pripildytas trapių, subtilių skambesių, galimai imituojančių sparnų plazdėjimą. Gražiai nuskaubėjo Eduardo Balsio trys pjesės iš baletų „Eglė žalčių karalienė“ (saksofonui ir fortepijonui aranžavo Rusnės tėtis, žinomas birbyninkas ir pedagogas Kastytis Mikiška).

mūsų pianistai – Paulius Rudokas ir Inga Vyšniauskaitė. Nuo pat pirmųjų Césare's Francko Sonatos A-dur, kurią su Rolanda atliko ekspresyvus pianistas Paulius Rudokas, skambesių prasmingai ir dvasingai suskambo smuikas, jaudino gražus tembras, profesionalus frazavimas, dėmesys visoms detalėms, sugebėjimas aprépti visumą. Priklasomai nuo atliekamos muzikos stilistikos, Rolandas smuikas skambėjo vis kitai: lengvai, trapiai, charakteringai ji griežė Dmitrijaus Šostakovičiaus Preludus, op. 34, o jai dėmesingai talkino Inga Vyšniauskaitė; įtemptai, su vidine jėga – Vytauto Barkausko Partitą, op. 12 smuikui solo; gražiai, raiškiai – Ernesto Chaussono Poemą, op. 25, ir gana virtuoziškai bei kokybiškai – Henryko Wieniawskio „Fantaisie brillante“, op. 20.

Permąsciusi girdėtų instrumentininkų koncertų išpūdžius galiai teigt, jog turimi talentingu perspektiviu jaunujų muzikų, kurių interpretacijomis gali žavėtis viso pasaulio mėlomanai.

Balandžio 28 d. Vilniaus rotušėje susirinkusių publiką žavėjo laisvai, žaismingai, net aistringai italių kompozitorų arijas ir dainas atlikę baritonas Algis Lunksis. 1986 m. baigęs LMTA prof. Virgilijaus Norėkos dainavimo klasę, dainavęs LNOBT bei Kauno valstybiname muzikiniame teatre, nuo 1996 m. dirba Bonos (Vokietija) operos teatre kaip choro artistas bei atlieka įvairias solines partijas. Koncerte dainininkui talkino kamerinis ansamblis iš Šiaulių „Ars Vivo“, vadovaujamas Sigito Vaičiūlionio, dainininkui akompanavo patyręs pianistas konsertmeisteris Aleksandras Vizbaras. Dviejose Giuseppe's Verdi ariose – Makbeto iš operos „Makbetas“ bei Bokanegros iš operos „Simonas Bokanegra“ – A. Lunksis pademonstravo savo galingo balso grožį, kokybišką, išraiškingą dainaivimą. Smagiai, aistringai jis atliko ir pluošta populiariausių neapolietiškų dainų, sukėlusią didžiausią klausytojų aplodismentų plūpsnį. Tačiau pirmoje koncerto dalyje padainuoti vertingo kamerinio repertuaro kūriniai – Franzo Schuberto, Ludwigo van Beethoveno, Roberto Schumanno, Felixo Mendelsohno, Johaneso Brahmo ir Gustavo Mahlerio dainos – ryškesnio išpūdžio nepaliko. Dainos buvo atlirkos per garsiai, net šaižokai ir ne-pakankamai išraiškingai, nors frazuotos profesionaliai tiksliai. Po koncerto dainininkas prisipažino, kad jam labiau patinka dainuoti pilnu operinu balsu, bet to, jis tenkinasi giedojimu chore, nuolat nekoncertuoja. Tiesa, labai nuoširdžiai ir mielai nuskambėjo koncerto pradžioje ir pabaigos bisu jo padainuoja lietuvių liaudies daina bei Stasio Simkaus „Kur bakūžė samanota“.

Šventiškas buvo seserų Daunyčių ansamblis „Regnum musicale“, dalyvaujant ir poetu Vaidoto Daunio našlei, smuikininkai Raimondai griežimas. Jai talkino du talentingi

Daunienei, muzikavimas gražioje LDK Valdovų rūmu salėje balandžio 29 dieną. Jaunų, talentingu muzikių – Joanos (studijuoją arfos atlikimo meną Norvegijoje), Vitos Marijos (fleitininkė iš Šveicarijos), Elenos (violončelininkė iš Didžiosios Britanijos) ir Kotrynos Ugnės (mokosi griežti smuiku Lietuvoje) – ansamblis kviečiamas dalyvauti ne tik Lietuvos, bet ir užsienio renginiuose. 2013 m. jos surengė koncertų ciklą JAV, atliko programą klasikinės muzikos festivalyje Ženevoje (Šveicarija), šiemet IV tarptautiniam kamerinių ansamblų su arfa konkurse Madride (Ispanija) „Regnum musicale“ pelnė I vietą. Ansamblis tikslas – populiarinti klasikinę muziką, nors nevengiama ir populiariosios muzikos kūriniai bei improvizacijų, nemažai dėmesio skiriama lietuvių etninėi muzikai.

Žavios, talentingos seserys Daunytės muzikavo tiek ansambliu, tiek solo, pritardamos viena kitai. Smaugų Arthuro Honeggero „Ožkytės šokį“ fleitai solo išpūdingai traktavo Vita Marija. Koncerto pradžioje su dukromis puikiai smuiku pagriežė ir Raimonda Dauniene, jos atliko Georgo Friedricho Händelio „Šebos karalienės atvykimą“ iš oratorium „Salamonas“. Nuotaikingai skambėjo Antonio Vivaldi „Ruduo“ iš ciklo „Metų laikai“ (griežė Kotryna Ugnė), jausmingai ir jautriai Carlo Marijos von Weberio Adagio ir Rondo violončele (pritariant ansambliu) griežė Elena, labai simpatiškai Joana arfa atliko prancūzų kompozitoriaus ir arfininko Roberto Nicolas'o Charles'o Bochoso rondo „Zitti, Zitti“ Gioachino Rossini operos „Sevilijos kirpėjas“ temomis. Entuziastingai, jaunatviškai ansamblis atliko ir kitus kūrinius, tarp kurių – Kristinos Vasiliauskaitės „Un kalna“, Mikalojaus Konstantino Čiurlionio Preludas (VL 188) bei du Kanonai (VL 217, 262).

Viltinai nusiteikusi publika balandžio 30 d. Taikomosios dailės muzicėje klausėsi pianisto Arcto Botyriaus, kuris nuo 2013 m. studijuoją Londono Karališkojoje muzikos akademijoje, prof. Pascilio Nemirowskio klasėje. Programoje sutelkti įvairių stilių muzika: L. van Beethoveno Sonata C-dur, op. 53, „Aurora“, Claude'o Debussy trys Preludai, Ferenzu Lisztu Tarantela iš ciklo „Klajonų metai“ bei šiuolaikinių opusai – Gedimino Gelgototo „Never Ignore Cosmic Ocean“ (versija smuikui ir fortepijonui, atliko su smuikininkė Julija Ivanova) ir britų kompozitoriaus Alasdairo Nicolsono „42nd Street Stomp/I'll Be Seeing You“ fortepijonui. Klau-sytojai šiltai sveikino atlirką už žvalumą, drąsų artistiškumą, vaidybos elementus (G. Gelguto kūrinje teko ir angliskai parėkauti). Deja, viesus skirtingų stilių kūrinius pianistas atliko savu stiliumi – beveik be

Rusnė Mikiškaitė ir Thijnas Vermeulenės

klasėje. Šiuo metu ji yra Leipcigo Felixo Mendelsohno-Bartholdy muzikos akademijos magistrantė. Savo pasiodymui altiniams pasirinko įvairių šalių kompozitorius negreitę tempų muziką, griežė solo sodriui, gražiu tembru. Profesionaliai traktavo kūrinius ir kartu su puikia, gvybingai ir meistriškai lankščiai skambinusia pianiste Mizuka Kano (Japonija) bei obojumi nuoširdžiai ir išraiškingai talkinusiu Luciano Manuela Marquesu Cruzu iš Portugalijos, šiuo metu tēsiančiu anglų rago bei obojaus magistro studijas Leipcigo F. Mendelsohno-Bartholdy akademijoje.

Šviesią, mielą nuotaiką sukūrė balandžio 22 d. sopraniinius bei altinius saksofonu grojusį Rusnė Mikiškaitė, savo kelią pradėjusi Trakų meno mokykloje (Ričardo Čiupkovo klasėje), šiuo metu magistro studijas baigianti Utrechtu (Olandija) konservatorijoje, prof. Johanno van der Lindeno klasėje. Beje, Rusnė į savo programą įtraukė ir išradinę, ryškų savo profesoriaus kūrinį „Aria for Bozza“ altiniams saksofonui ir fortepijonui, jo partiją atliko Thijnas Vermeulenas (Olandija). Iš pažiūros trapi, jauna mergina užtikrintai „varinėjo“ pasažus, džiugino klausytojus įvairiais saksofonu išgaunamais efektais, profesionaliai traktavo virtuozišius kūrinius, išpušdavo ryškias kulminacijas. Išimi-

Ypač išpūdingas, kupinas efektų buvo japono Tokashi Yoshimatsu kūrinys „Pūkuoto paukščio sonata“ altiniams saksofonui ir fortepijonui bei orlando Jacobo ter Veldhuiso „Meilės sodas“ sopraniiniams saksofonui ir magnetofono juostai, kurioje išrašyti paukščių čiulbesiai, žemės myriško balso tariami garsai, žodžiai ir pan. Rusnė čia pademonstravo ir puikų ansamblio bei ritmo pojūtį. Koncerto kulminacija tapo Astoro Pizzollo „Chin Chin“ altiniams saksofonui ir fortepijonui (aranžavo pati Rusnė) bei bisu su polkiu atlitas Fausto Lateno „Padabolis“.

Prie šio koncerto sėkmės prisiėjo ir puikus olandų pianistas Thijnas Vermeulenas, baigęs Utrechtu konservatoriją ir ten dirbantis koncertmeisteriu. Jis meistriškai, preciziškai akompanavo Rusnei, labai ryškiai ir įdomiai atliko olandų kompozitoriaus Dano van den Hurko modernios muzikinės kalbos keterius dalis Siūtų fortepijonui.

Balandžio 23 d. koncerte Vilniaus

paveikslų galerijoje nustebino brandus ir įkvėptas Kelno (Vokietija)

aukštosios muzikos ir šokių mokyklos prof. Zakharo Brono smuiko klasės studentės Rolando Ginkutės (pradėjusios mokytiškis Šiauliuke, puikios mokytojos ekspertės Ni-jolės Prascevičienės klasėje)

griežimas. Jai talkino du talentingi

Teatro kryptis

Festivalio „Jauna muzika 2014“ įspūdžiai

Eglė Gudžinskaitė

Neįmanoma nepastebėti, kad šiuo metu festivalio, vykusio balandžio 22–27 d., programa buvo kitokia nei bet kada anksčiau. Viena vertus, tarsi kokiam teatro festivalyje buvo pristatyti vien stambūs (valandos ar dar ilgesni) projektai ir atsisakyta „panoraminiu“ apžvalgų su neriboto kiekiu, bet labai ribotos trukmės naujų (ir ne tik) kūrinių pavasario „derliumi“. Antra, jie buvo gana skirtinti pagal žanrus ir intrigavo nuo pirmos iki paskutinės festivalio dienos. Tarp jų buvo ir muzikinė kompozicija su teatro elementais, ir šoko spektaklis, ir džiazo muzikantų performansas, ir audiovizualinė instalacija, ir filmas, ir eksperimentinio teatro pasiodymas. Viena vertus, vos penkis vakarus trukę festivalis atrodė labai kompaktiškas ir koncentruotas, kita vertus – išties įvairius.

Kada muzika tampa teatru arba teatras muzika? Kur yra riba, skirtanti vieną meno rūšį nuo kitos ir leidžianti joms susieiti arba susikirsti? Be to, galima ši klausimą pakeisti ir dar kitu: kada muzikantai tampa aktoriais, o aktoriai – muzikantais?

Kaip klausytoja, šiuo metu „Jaunų muzikos“ festivali nuo tokius klausimų ir pradėjau. Antano Kučinsko *muzikečios*, „Apie žvėris ir žmones“ pagal Kristijoną Donelaitį anotacijoje apibūdintos kaip teatralizuotas muzikinis kūriny. Tačiau realiai net ne muzikini, o literatūrinis tekstas diktavo taisykles, nulėmusias ir kūriniu struktūrą, ir atlikėjų sudėtį, ir dramaturginį sprendimą. Vinilo plokštelių laikų radio pasaką primenant kompozicija muzikiniu požiūriu tebuvo pasakėti teksto iliustracija ir fonas. Tačiau ši „vaizduojamoji muzika“ buvo tokia vykusi ir įtikinama, kad net ir be aktyvaus sceninio veiksmo pasakėti siūžetą perprasti buvo nesunku. „Vilniaus arsenala“ (fleitininkė Laima Šulskutė, altininkas Rolandas Romaslauskas ir klavesinininkas Sergejus Okruško), kontrabosininkas Oliveris Ramonas ir perkusininkas Saulius Auglys įgarsino ir netgi įkūnijo vizualiai

Arkadijus Gotesmano performansas „IV veiksmas“

(charakteringais aprangos elementais bei specifiniai gestais) skirtinės pasakėti personažus. Bet į akis krito ir dar vienas niuansas – ne tik puikiai susiroje, bet ir išraiškingais žvilgsniais, mimika ir judesiai tarpusavyje ant scenos bendraujantys muzikantai atrodė kur kas labiau išsijautė į aktorių vaidmenis, nei būtų galima tikėtis.

Atskirai verta paminioti įspūdinės „perjungimus“ iš pasakojimų į moralus (skaitovas Andrius Bialobžeskis). Muzikinėje partitūroje kompozitorius juos įgyvendino tarisi perėjimus iš instrumentinės realybės į elektroninę erdvę. O vizualiai buvo žaidžiama pasitelkiant šviesas ir prožektorius, kurie, pasigirdus pamokslui, nutiekėdavo salėje sėdinčiuosi. Už ši psichologinį nejaukumo momentą, kai staiga supranti atėjės paklausytis ne šiaip A. Kučinsko kūriniu, o K. Donelaičio pamokslu, skirto kickvienam ir apie kiekvieną, greičiausiai reikytė dėkoti ir savo indėli įnešusiai režisierė Birute Mar.

Žvelgiant iš tos pačios muzikantu ir aktorių perspektivos, atvirkštine situacija susiklostė Antano Jasenkos ir šoko teatro „Aura“ (choreografė Birutė Letukaitė) spektaklyje „Padaryk iš manęs juniglikl“. Visų pirma, tai teatro scenai skirtas kūrinius, kuriame kompozitorius tradiciškai lyg ir turėtu atsiitrauki iš antrą planą (už režisieriaus ar choreografo, kaip kad šiuo atve-

ju). Tačiau taip nenutiko ne vien dėl to, kad spektaklio premjera įvyko šiuolaikinės muzikos festivalyje. Antano Jasenkos idėja šoko judesį traktuoti kaip materiją, galinčią gerneuoti muzikinį garsą, tapo atsprieties tašku ir naujojo spektaklio pagrindu. Čia naudojamas IRCAM centre sukurtas judesio daviklis (prietaiso autorius – Mindaugas Badokas), signalais verčiantis šokėjo judesius, o juos savo ruožtu garsiniu pavidalu ištransliuoja kompiuterinė programa. Taigi šokėjai tiesiogine prasme tampa muzikantais, jų kūnai – muzikos instrumentais, o judesiai – garsu virpesiais.

Kažkas panašaus įvyksta ir Mariaus Salyno audiovizualinėje kompozicijoje „Oracle in 60“. Trijų pranašystės skaitančių aktorių (Juozu Budraičiu, Eglės Mikulionytės ir Vytauto Rumšo) balsai persikloja, kontrapunktuoja ir atitaria vienas kitam. Paužes ir surežiuoti ištojimai dar labiau sustiprina šių tekstu, kaip muzikinės partitūros sluoksniu, suvokim. O iš teatro sferos „pasiskolinti“ aktorių paverčiami muzikinės scenos solistais. Iš pradžių nematomi, tik girdimi ir atpažštami iš savo unikalų skirtinę tembrų, kompozicijos viduryje šie balsai įgauja jau ir regimą pavidalap – aktorių veidai pasirodo milžiniškoje videoprojekcijoje. Galiausiai logiškas pasutinis žingsnis žengiamas „ištraukiant“ aktorius iš virtualybės į realybę bei perkeliant juos nuo scenos į žiū-

rovų salę. Elektroninė šios kompozicijos partija netikėtai lieka kažkur paraštėse, tarytum koks orkestro akompanimentas ryškiu solistų šešelyje.

Dar vieną daugiauprasmį sprendimą, žvelgiant į ribą tarp aktorių ir muzikanto, pasufleravo „Stalo teatro“ spektaklis „Pievos“ – trijų moterų kūrėjų meninio bendradarbiavimo ir savo išsakymo autoterapijos rezultatas. Nors Saulė Degutytė – daugumas šio mini teatro spektaklių režisierė bei pagrindinė (ir net retai vienintelė) aktorė – šiek tiek fiziskai pasitraukė į scenos paribį, būtent jos gyvai „transliuojama“ ekrane *ebru* tapyba tampa neabejotina spektaklio ašimi ir dėmesio traukos šaltiniu. Tieki savo kompozicija, tiek atlikimo forma *ebru* gėlių liejimo performansą galima vadinti ne itin plastišku, bet ir labai muzikaliu.

Idomu buvo ižvelgti akivaizdžias aliuzijas į ciklinį siuitos formą, stebėti melodingu potėpius, kuriuos nutraukdavo aštriai ritmiski intermai. Vis dėlto realų „Pievų“ garsių peizažų kūrė kitų dviejų spektaklio dalyvių veiksmų – kompozitorės Snieguolės Dikčiūtės paruoštas garso takelis ir elektrinio smuiko improvizacijos, vis prasiverždavusios drastiškais emocijų plūpsniais, bei

kūno judesio terapijos specialistės Raimos Drąsutytės „šokis“ šalia termenvokso. Pastarasis spektaklio elementas, tiesa, atrodė ne itin vykš, tačiau paties instrumento, reaguojančio į oro virpesius ir skambančio net neprisilietus prie jo, naudojimas neabejotinai priminė ir A. Jasenkos šoko spektaklyje išbandytą idėją judesi paversti garsu, o šokį – muzika.

Beje, galvojant tiek apie minėtą A. Jasenkos ir B. Letukaitės šoko spektaklį, tiek apie S. Degutytės ir S. Dikčiūtės „Stalo teatro“ kompoziciją kaip teatro veikalus, reikyt pasakyti, kad kompozitorius ir režisieriaus santykis čia skleidėsi nestandartiskai. Visais atvejais jis buvo ne tiek hierarchiškai vertikalus, kiek horizontalus, grindžiamas abipuse idėjų apykaita ir bendradarbiavimu. O ryškesnės kompozito-

riaujas ar bent jau režisieriaus vizijos, regis, pritrūko laiko ir formas prasme išskydusime e. garsų teatru pavadiname performanse „IV veiksmas“. Jo idėjos autorius ir paties projekto iniciatorius perkusininkas Arkadijus Gotesmanas scenoje vis dėlto labiau buvo regimas kaip vienas iš džiazo ansamblio narių, besidalijantis ir autoryste su kitaikis kūrybiniais partneriais – į laisvas improvizacijas pasukusiui trimtininku Byronu Wallenu, subtiliai spalvingą ir išraiškingą harmoninį foną formavusiu klavišininku Dmitrijumi Golovanovu, gyvą koncerto vaizdą transliavusiu videomenininkę Aureliją Maknytę ir, žinoma, iš savo tekstu pasakojimų fragmentus dėlioju siu Rolandu Rastauskui. Kita vertus, net ir tokiuje improvizuotoje kompozicijoje buvo ryškus tarpdisciplinės, tapęs pagrindiniu šių metų festivalio orientu laviguojant tarp įvairiausių muzikos ir teatro sąveikos formų.

Beje, kalbant apie pačią festivalio temą reikia pasakyti, kad iš tiesų šiomet ji gali būti vertinama dviprasmiškai. Viso festivalio programos organizikumas ir projektų įvairovė nuteikė labai pozityviai, o dedikacija teatrui, kai 2014-ieji paskelbt Teatro metais, atrodė labai laiku ir vete.

Kita vertus, atsiitraukimas nuo daugiau nei dešimtmetį dominavusios elektroninės muzikos (nors iš pačių kūrinių elektronika niekur nedingo – šiuolaikinėje scenoje ji tapo neatsiejama savastimi, kaip ir videoprojekcijos) gali būti suvokiamas kaip savo išsakymas susvyravimas festivalio identifikacijos perspektyvoje.

Kokia „Jaunų muzikos“ vieta šalia kitų Lietuvos kompozitorų sąjungos organizuojamų šiuolaikinės muzikos festivalių – „Gaida“ ir „Druskomanija“? Ar tokia komfortabilis ir netgi konformistiška „Jaunų muzikos“ orientacija, kaip kad regime šiomet, nerečia, kad „veržlaus, novatoriško ir jaunatviško“ festivalio kursas keičiasi kardinaliai? Atsakymo reikyt laukti kipatmet.

ATKELTA IŠ 2 PSL.

tylių skambesių, su staigiaisiai pagarinimais, garsiai ir veržliai greito judėjimo muzikoje ir statiskai „rankojant“ natas lėtos tēkmės epizodoose.

Festivalio pabaigos koncertas ėgiužės 6 d. Lietuvos nacionalinėje filharmonijoje buvo skirtas vokalistams (nors dalyvavo ir smuikininkė Barboros Valiukevičiūtės (Lietuva, JAV) bei pianistės Anastasijos Avdejevos (Lietuva) duetas „Baltic Duet“, ansambliskai darnaiai ir nuotaikinai pradėjės antrają koncerto dalį Vytauto Barkausko Sonata „Sūbita“). Buvo skelbta, kad šio vaka-

ro meno vadovė – lietuvių kilmės pianistė, mokslininkė, pedagogė, gismusi Čikagoje (JAV), o dabar Hamburgo (Vokietija) aukštostos muzikos ir teatro mokyklos profesorė, gerai Lietuvoje žinoma Raminta Lampsatis. Šį vakarą ji akompanavo vienintelio koncerte dalyvavusio vyro, baritono Romano Kudrišovo (Lietuva, Vokietija) daugumai kūrinių akompanavavo pianistė Giedrė Muralytė-Eriksonė.

Koncerte pasirodė savo sceninę karjerą pradedančios lietuviatės, studijuojančios Hamburge: Indré Pelakauskaitė (sopranas) ir Gabriele Vasiliauskaitė (mecosopranas, bakalauro diplomą išgijusi LMTA prof. Vladimiro Prudnikovo klasė-

je). Jautėsi, jog fizinių jų duomenys verti dėmesio, tačiau muzikos turinio, stilistikos supratimo, sugebėjimo balsu išreikšti kokias nors emocijas, lankstaus frazavimo ir rafinuoto skonio dar trūksta. Besiklausant jų interpretacijų šmékstelėjo mintis: ar joms vertėjo išvykti iš Lietuvos, kurioje turime puikius aukščiausio lygio vokalo profesorių?

Per gausi ir labai įvairi koncerto programa, kurioje vyravo operų ir operečių arijos ar ansambliai, džiugino atlikėjų „sirgalius“, kurie, panašiai kaip sporto varžybose, palaike savo numylėtinės šūksniais ir plojimais, bet vargino profesionalus ar melomanus, kurių nemažai paliko salę jau po pirmos per ilgai užsi-

tęsusios koncerto dalies. Šviesiausius įspūdžius iš visų dainininkų paliko labai gražaus, šilto tembro R. Kudrišovo baritonas (Hamburgo operinio dainavimo magistro kursą, ten studijavo ir anglų oratorių bei *Lied* interpretavimą). Džiugino plastiškas frazavimas, nuoširdus kūrinių interpretavimas bei kokybiškas, skambus, kai to reikėjo, pianistės koncertmeisterės G. Muralytės-Eriksonės bendradarbiavimas.

XVI tarptautinis muzikos festivalis „Sugržimai“ baigėsi didžiosiose salėse, tačiau pagal tradiciją buvo pratęstas jaukiuose Lietuvos muzikų rėmimo fondo Stasio Vainiūno namuose, kur vakarą, skirtą iš Lietuvos kilusiam JAV kompozitorui,

vargonininkui, chorvedžiu Stasiui Sližiui įdomiai ir informatyviai (kaip visada) pravedė muzikologas Vaclovą Juodpusį, dalyvaujant dainininkėms Aušrai Liutkutėi ir Eglei Noreikaitei (sopranai), Barborai Lazauskytei (mecosopranas), pianistui Aleksandriui Vizbarui ir Vilniaus Balio Dvariono dešimtmetės muzikos mokyklos fleitu ansambliu, vadovaujamam Mariaus Pupkovo.

Belialė padėkoti šauniam Muzikų rėmimo fondo kolektui už galimybę pasidžiaugti mūsų galbūt tik laikinių išvykusių talentų branda ir laukti naujų įdomių muzikinių pažinčių kitamet.

ALDONA ELEONORA RADVILAITĖ

Vadimas Gluzmanas griežia Dvarioną

Simfoninės muzikos sezono pabaigos koncertas filharmonijoje

Živilė Ramoškaitė

Gegužės 10 d. koncertas filharmonijoje buvo skirtas kompozitoriaus Balio Dvariono 110-mečiui. Kartu su šia reikšminga sukaktimi dar paminėtos Richardo Strausso 150-osios metinės, o koncerto pranešėja minėjo ir dar vieną datą – koncertą dirigavusio Nacionalinio simfoninio orkestro meno vadovo ir vyriausiojo dirigento Juozo Domarko vadovavimo šiam orkestrui 50-metį. Taigi 73-ojo sezono pabaigos koncertas buvo išties išskirtinis.

Konerto programą sudarė kūrinių, susieti su minėtomis sukaktimis: Richardo Strausso simfoninė poema „Linksmosios Tilio Ulenšpygelio išdaigos“, Balio Dvariono Koncertas smuikui ir orkestrui bei Piotro Čaikovskio paskutinė VI simfonija („Patetinė“). Koncertą pradėjo ir užbaigė orkestrinai veikalai. Ir Strausso poema, ir Čaikovskio VI simfoniją filharmonijos salėje perodiškai skamba, publiką šiuos kūrinius mėgsta ir mielai klausosi. Ir šis yje buvo sutiktai karštais plojimais. Trumpai apibūdinant interpretaciją, didesnė sékmė, sakyčiau, lydėjo Strausso poemą, atlikta su romantišku polčiu ir beveik literatūriniu vaizdingumu. Orkestras buvo visiškai panirę į muziką, išraiškingi epi-zodai labai natūraliai keitė vienas kitą, atverdami vis naują muzikinio pasakojimo puslapį. Minkštai ir raiškai grojo styginių, tikslūs buvo pūtikai, atitinkamose vietose nesto-kojė žaismės ir lengvumo. Smagiai nuteikė išpudingas veržlus vartinos solo, komiškas klarneto motyvas, stilingai buvo atliktos reikšmingos fleitos, obojaus replikos, tikslūs vario akordai.

Čaikovskio „Patetinės“ atlikimas tokio entuziazmo nesukčė. Žinoma, buvo gerai nuskambėjusių episodų, bet simfonijos visuma paliko stokos pojūtį, neigijo aiškesnio reljefo. Daugoka drastiškų, tiesmukų

Vadimas Gluzmanas ir Juozas Domarkas

E. LEVIN NUOTR.

emocijų ir mažoka raiškiai ipras- minties. Triukšmingos kulminacijos (varinių pučiamųjų aistrus skambesys) *tutt* vystose visiškai nu- stelbė styginius. Muziką blaškė ner- vingi gūsiai, išisukę net ir į žavujį antrosios dalies valsą, atliktą sun- kiai ir tamsiai.

Didžiausia vakaro intriga buvo pirmąsyk Lietuvoje koncertuojantis smuikininkas Vadimas Gluzmanas ir jo pasirinktas kūrinių – Balio Dvariono Koncertas smuikui ir orkestrui. Atvirai sakant, vis dar reta, kad pasaulyje pagarsėjęs atlikėjas imtuši lietuvių autorius kūriniu, tad kiekvienas toks atvejis sulaukia didelio dėmesio ir nuoširdaus džiaugsmo. Taip reagavau ne tik aš, bet ir gausus būrys muzikų, ypač styginių, kuriems priklauso ir kompozitorius sūnūs smuikininkas Jur- gis Dvarionas. Šiai publikai seniausiai žinoma, kad Dvariono Koncertas greta gerokai vėliau sukurto Eduardo Balsio Antrojo smuiko koncerto yra vienas geriausiu šio žanro kūrinių lietuvių muzikos istorijoje. Dabar tuo išiškino filharmonijos publiką, o tokių puikių muzikantų kaip Gluzmanas dėka apie tai sužinojo ir dar sužino pasaulio melomanai ir atlikėjai. Mat nesenai ši koncertą Gluzmanas

atliko Londono „Barbican“ salėje su BBC orkestru. Galbūt dar svarbiau, kad 2010 m. išrašų kompanija „BIS Records“ išleido CD su šio smuikininko išrašytu Dvariono Koncertu ir gražiaja pjese „Prie ezerėlio“ (Hagos simfoniniam orkestrui diriguoja Neeme Järvi). Ši pjesė, dar vadinama *Pezzo elegiaco*, ir yra labiausiai po pasaulį pasklidęs Dvariono kūrinių, ją yra išraše net ir Gidonas Kremeris, o violončelės versiją – David Geringas, Vytautas Sondeckis ir kiti. Turi galvoje garsių užsienio kompanijų išrašus. Manės ne-nustoja stebinti Lietuvos radijas, šių išrašų beveik netransliuojantis arba darantis tai itin retomis progomis...

Balys Dvarionas koncertą sukūrė 1948 m., tragedijos pokario staliniuose siautėjimo laikotarpiu. Jo atmosfera šioje muzikoje aškiai gir-dima – visose trijose kūriniuose dalyse vyrauja niūrios spalvos, tamši minoriška dermė su giminininga temine medžiaga, skleidžiančia gilią liūdesį, vietomis prasveržiantį nevilties nuotaikomis. Yra kelios mažoro salėlės, tokios kaip pirmos dalies ša-lutinė tema – liaudies daina „Rude-nio rytelį“ ir antros dalies greitesnio tempo vidurinės epizodas, kuriamo imituojamos sutartinių sekundos ir

sinkopės, bet niūrios kūriniu auros jos nekeičia. Liūdnas Dvariono muzikos elegišumas siejasi taip pat su liaudies muzikos archajiniu monodiniu sluoksniu, kuriuo kompozitorius rėmėsi. Koncerto melodikoje gausu trichordo ir kitų būdingų in-tonacijų, muziką praturtinančių derminėmis savybėmis. Ypač iš-baigtą ir pavykusi yra koncerto vi-durinė dalis (*Andante, molto soste-nuto*), kupina dainiškos lyrikos. Pagrindinei temai Dvarionas pa-naudojo savo paties 1933 m. užra-šytą melodiją „Alaus, alaus“. Iš pa-prastos ir rūščios monodinės melodijos, pradžioje suskambančios autentišku pavidalu, kompozitorius tartum XIX a. romantikas sukuria dailią miniatiūrą: temą išmoningai va-riuoja, papuošia melizmomis, spa-vinga harmonija.

Pirmasis koncerto atlikėjas ir jo ini-ciatorius buvo smuikininkas Aleksandras Livontas, puikus mužikantas virtuozas, palikęs, sakytam, etaloninę veikalo interpretaciją (jos pasi-klausyti galima B. Dvariono šimtmečiui išleistame CD rinkinyje). Vadimas Gluzmanas koncertą grie-žę su menininko, kuriam puikiai pa-žystomas garsios pasaulio scenos, užmoju (jo biografija siūluo pasidod-

mėti interneite, atkreipsiu dėmesį tik į tai, kad jis augo mūsų kaimynystėje, Rygoje). Bet tarptautinė šlovė neužgožė nepaprastai šiltos menininko asmenybės, nuoširdus jo šypsnyks akimirksniu sušildė publikos širdis vos jam pasirodžius scenoje. Pasigirdus derinamo smuiko garsui tuo pat pa-aikėjo, kokio rango smuikininkas grieč Dvariono Koncertą. Turi min-ty ne vien Stradivari instrumentą, ku-riuoji jis groja, bet garso išgavimo būdą – būtent jis lemia smuiko skambesį. Beje, šis Stradivari egzempliorius pri-klausė ižymiam smuikininkui ir peda-gogui Leopoldui Aueriui, o jis XX a. pradžioje koncertavo Vilniuje ir, galimai dalykas, tuo pačiu instrumentu griežę Miesto salėje, t.y. dabartinėje filharmonijoje.

Turbūt nereikia smulkiau ir aiš-kiinti: Gluzmanas Balio Dvariono kūrinių pagrojo labai gerai. Visas na-tatas jis perskaitytė ir igarsino juveli-riškai tiksliai, bet svarbiausia, jautriai išklausė, išsijautė į Dvariono muzikos dvasią. Kiekviena jo atlikta frazė skrido tiesiai į širdį. Smui-ko solo kadenciją jis atliko kaip in-tensyvų dramatišką pasisakymą, kupiną patetiškų emocijų ir iškalbos. Nors šiame koncernte dominuoja dainingasis pradas, yra kur pasireikštī ir atlikėjo virtuozei meistrištei. Šią plotmę Gluzmanas labiau išryskino finale (*Vivo*). Jo pasirinktas tempas buvo gerokai greitesnis už mums išprastą, tad Juozo Domarko di-ri-guojamam Nacionaliniam simfoniniam orkestrui teko kaip reikiant pasitempti, kad suspėtų su solistu. Kas nors pasakys, kad labai grętus tempas galėjo pakoreguoti Dvariono muzikos prasmę, nes, nepaisant judėjimo, muzika ir finale išlieka niūri. Galbūt šiek tiek tas charak-teris ir pakito, tačiau esmė liko ta pati, tarsi koks niūrus azartas. Publikai išprašius bisą, smuikininkas atliko Johanno Sebastiano Bacho *Gavotte en Rondeau* iš Partitos Nr. 3 E-dur, taigi perėjo į šviesų mažorą.

Meninio tyrimo punctum

VDA dailės ir dizaino doktorantūros studentų paroda „Išklotinė“ parodų salėse „Titanikas“

Karolina Rybačiauskaitė

Eidama į parodą tikėjausi, kad jau gerai žinomi menininkai ir ypač dailininkai parodys ką nors tokio, ko dar nebūsi mačiusi anksčiau. Intriguoją ir pati parodos koncepcija, nes paprastai meninį tyrimą išklotinės (o aš tikiu, kad šiuolaikinio meno kontekste tokie tyrimai tiesiog būtini) lieka paslaptyje. Dažniausiai taip nutinka tuomet, kai pristatomas tik galutinis kūrinių variantas arba tyrimų rezultatas, todėl paroda siūlo vertingą galimybę – pažinti šiuos menininkų kūrybinį procesą.

Labiausiai mane nustebino tapytojos Eglės Ulčickaitės darbai. Jie

iš tiesų priminė ką tik užsimenzgu-sio tyrimo pradžią ir labai laisvus es-kizus. Nes šiaip tapytojos darbai vi-suomet preciziškai apgalvoti ir tikslūs – pavadinimai išduoda, de-maskuoja vaizdą, kuris vis artėja, kol pasidaro labai artimas. „Pračius šal-čiams“ stiernos staiga iššoka iš go-beleno ant sienos, ir nei aš, „nei mama, nei tėvas nežino, kaip vadinasi ta gėlė“. Bet iš labai įdomių kasdie-nybės apmąstymu iškyla vaizdai ir pavadinimai. Parodos aprašyme ly-gindama sovietinės kultūros pasā-monon su komunaliniu butu tapytoja klausia: „Kažin, kokią struktūrą turėtų lietuviška pasāmonė – gal kaip mano, o gal kaip jūsų butas?“

Šis klausimas slapta vis užduodamas ir toliau – „Išklotinėje“ sovietinės ir lietuviškos pasāmonės persidengimų ieško ne vienas menininkas, pavyz-džiu, Renata Tamšiūnaitė kūrinyje „Kriminalizuotas seksualumas“ arba Laisvydė Šalčiūtė instaliacijoje („Me-lo)dramos“. Tačiau šių darbų detalės taip išsibarsčiusios, kad sunku suspekti tyrimo eigą ar klausimo pradžią. Be to, atrodo, kad *Kito* daiktai, per ku-riuos atsiškleidžia tapatybę ir kas-dienybę, nėra tokie įdomūs kaip praciešės ir dabarties neapčiuopiai-pami pasāmonės struktūrų palygini-mai. Kilo mintis apie šių metų „Ki-

NUKELTA | 5 PSL.

Ekspozicijos fragmentas

J. LAPENIO NUOTR.

Dėmesys aktoriui ir pasakojimui

Tarptautiniam vieno aktoriaus festivaliui „MonoBaltija“ pasibaigus

Deimantė Dementavičiūtė-Stankvičienė

Gegužės 7–11 d. Kauno kameriniame teatre vyko ketvirtasis tarptautinis vieno aktoriaus festivalis „MonoBaltija“. Festivalyje parodytas 13 spektaklių iš 10 šalių: Lietuvos, Lenkijos, Estijos, Rusijos, Baltarusijos, Suomijos, Arménijos, Izraelio, Ukrainos ir Didžiosios Britanijos. Kitaip nei anksčiau, šiemetiniame festivalyje, skirtame jo sumanytojo Stanislovo Rubinovo atminimui, nebuvo konkursu. Iteiktas tik žiūrovų simpatijų prizas, jis atiteko aktorei Violetai Komar už dainininkės Noros Sedlėl vaidmenį monospektaklyje „Diva“.

Renginyje buvo daugiausiai vienu iš geriausių monospektaklių festivalių Europoje. Dauguma programos spektaklių buvo įdomūs, visi vaidinimai įvyko, nebuvę jokių nesklandumų. Kalbinti aktoriai vertindami „MonoBaltiją“ akcentavo, kad panašiuose renginiuose susiduria su ne itin gera organizacija, nesusipra-

timais dėl sceninės įrangos, prastesne programa, o Kaune jie jautėsi itin gerais. Užsienio dalyviamis surengtos ekskursijos po miestą ir Rumšiškių liaudies buities muziejų. Po spektaklių vykdavo įdomių diskusijų vakarai. O žiūrovų buvo du tris kartus daugiau nei išprasta.

Vienintelis iškilęs klausimas – kodėl rodyti būtent šie spektakliai? I ji atsakė pats teatro meno vadovas Aleksandras Rubinovas: „Esmine problema, su kuria susidürėme organizuodam Ši festivalį – menkas finansavimas, todėl negalėjome pakviesi visų menininkų, kurių norėjome, sunku rasti remėjų, pirmajam festivaliui Kauno miesto savivaldybė skyrė 70 tūkstančių litų, o šiam – tik 30 tūkstančių.“

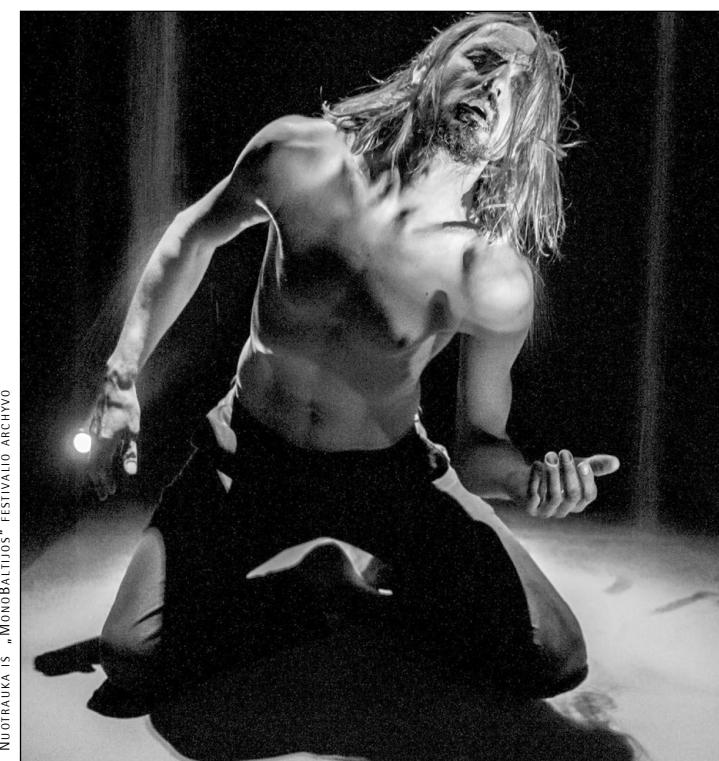
Lietuviškoje programe pristatyti trys spektakliai: „Kritimas i tamą“ (Juozas Miltinio dramos teatras, aktorius Vidmantas Fijalkauskas, režisierius Saulius Varnas), „Koba“ (Kauno kamerinis teatras, aktorius ir režisierius Aleksandras Rubino-

vas) ir „Paskutinė Krepo juosta“ (OKT, aktorius Juozas Budraitis, režisierius Oskaras Koršunovas). OKT spektaklis – išpūdingiausias ne tik lietuviškų, bet ir visų festivalio spektaklių kontekste. Juozas Budraitis meistriskai pertekliai „bekeštą“ Krepo – pagvenusio vyro – vidinę būseną klausant pracyje paties išrašytų juostų. Krepas analizuoją nugyventą gyvenimą, kritiškai vertina daugelį savo poelgių, tačiau nieko neišsūžada, nes nenori, kad viskas vėl pasikartotų. Spektaklis labiausiai pateisino lūkesčius, nes, priešingai nei daugelyje kitų darbų, tame ne dominoja vien žodis. Čia i paveikią visumą susijungia aktoriaus balsas, judesiai, juostų išrašai, muzika, apšvietimas, scenovaizdis.

„Koboje“ A. Rubinovo personažas Fudzi pasakoja apie savo gerą draugą Staliną. A. Rubinovui pavyksta atskleisti prieštariną Stalino (Kobos) asmenybę, užvaldytas valdžios troškimo jis pats išžudo savo artimus draugus. Statyt biografinius spektaklius nenuobodžiai yra nelengvai persikūnijoti tai i Fudzi, tai i Kobą. Sceninėje erdvėje, kaip ir spektaklio tekste, nėra nereikalingų daiktų, žodžių, judesių.

„Kritime i tamą“ vaizduojama Lolitos istorija. Vyriškis įsimylė šešiolikmetė, palieka šeimą, patenka į autoavariją, apanka, tuomet susiduria su melu ir apgavystėmis. Spektaklyje literatūrinė medžiaga interpretuojama šiuolaikiskai, naudojamos videoprojekcijos, deja, nebloga vaidyba nepererteikia visų dvasinio aklumo, būties absurdų aspektų.

Iš svečių programos didžiausią išpūdį paliko suomių spektaklis „Ant ratu“ (aktorius Pekka Heikkinen) ir lenkų spektaklis „Jobas, mano draugas“ (aktorius ir režisierius Januszas Stolarskis). „Ant ratu“ – autobiografinis aktoriaus kūriny, su kuriuo jis praėjus penkiolikai metų po patirtos autoavarijos sugri-

Januszas Stolarskis spektaklyje „Jobas, mano draugas“

žo į sceną. Invalido vėžimelyje sėdintis aktorius vaidina personažą, susiremontavusį seną namą, bet vis dar ieškančią atsakymą į klausimą, kaip jam įkvėpti gyvybęs. Kartais jis apima vienatvė, desperaciją, rezignaciją, bet jis vis bando ižiebtį sau gyvenimo džiaugsmą. Namas tampa kūno metafora, vaidyba – terapija. Tačiau galutiniai atsakymai paliekami patiemams žiūrovams, nes gyvenimo pilnatvės paieškos aktualios kiekvienam ir nesvarbu, ar tu sėdi invalido vėžimelyje, ar stovi ant kojų. Aktorius kalba itin natūraliai, sykiu ir komiškai, ir liūdnai.

J. Stolarskis spektaklyje „Jobas, mano draugas“ kalba labiau pasitelkdamas savo kūną, o ne žodį. Jobo knygos fragmentai skamba iš garso įrašo. Aktorius prabyla tik kartkartėmis, tad ir fiziniškai, ir dvasinė Jobo kančia perteikiama kūno judesiais. Ant iki pusės apsinuginosis aktoriaus kūnas pasipilia smėlis, jo judesius papildo videoprojekcijos. Scenoje apšviečiamas fik aktoriaus kūnas, kitur tyro tamsa. Nors spektaklis vaidinamas lenkų kalba be vertimo, žinant Jobo knygą nesunku suprasti, kas norima pasakyti – keliamas klausimas, kur glūdi žmogiškumo esmę. J. Stolarskio Jobas – tai bet kuris bet kurios epochos žmogus.

Spektaklius iš Rusijos („Sašos Čiornij“ koncertas fortepijonu ir artistui“, aktorius Aleksejus Devotchenko), Baltarusijos („Dostoevskiškas klausimas“, aktorius Valerijus Šuškevičius), Estijos („Rainerio rytas“, aktorius Indrekas Taalmaa), Arménijos („Kreipiuosi į jus...“, aktorius Robertas Akopianas) siejo bendra tendencija – tradicinė vaidyba, verbalinė raiška, prisiminimai, smartkai veikiantys personažai dabartinius išgyvenimus. Šiame kontekste išsiskyrė judesio ir vaizdo spektaklis „Moteris, nenorėjusi nusileisti ant žemės“ (aktorė Gabriele Neuhaus, Izraelis). Jame aktorė atsiskleidžia kaip šokėja, performansu atlikėja. G. Neuhaus vaizduojama

moteris nenori kojomis paliesti žemės ir po savo namus juda užlipusi ant išvairių daiktų, peršokdama nuo vieno ant kito, į juos įsikabindama. Vėliau scenoje sustatomą daug vandens pilnų plastinių butelių, kuriais aktorė vaikšta ir manipuluoja, perteikdama „ėjimą vandeniu“. Galiausiai ji drąsiai atsistoja ant žemės, tarytum atradus atramos tašką gyvenime.

Ukrainiečių spektaklis „Stein“ šeimos pokalbis apie nesantį poną fon Gētē“ (aktorius Jurijus Nevgamony) išsiskyrė tuo, kad Jame pasitelktais B. Brechto epinio teatro atsiribojimo efektas. Aktorius vaidina moterišką personažą – Charlotte von Stein, pasakojančią vyru apie savo meilę Goethe’i. Aktorius nepersirengia moterimi, nesielgia kaip moteris, scenoje jis pasitelkia lėles, vaizduojančias poną von Stein ir rašytoją Goethe. Su istorine spektaklio atmosfera kontrastuoja šiuolaikinė muzika, aktorius i pasakojimą žvelgia ironiškai. Žiūrovai taip pat skatinamas pažvelgti į šią istoriją kritiskai.

Spektaklyje „Čaplino“ iš Didžiosios Britanijos (aktorius Pitas Uttonas) vaizduojama Charlie Chaplinio asmenybę. Spektakli pagyvina videoprojekcijos: aktorius užėina už ekrano, taip tarsi patekdamas į Chaplinio filmą, ir vėl grižta į sceną.

Daugiausia žiūrovų simpatijų sulaukusime W. Komar spektaklyje „Diva“ pasakoja apie dainininkės Noros Sedlėl likimą. Ji Lodzės žydų gete išvengė mirties labai skaudžia kaina – nuogą dainuodavo gestapui, būdavo prievartaujama. Ji pagimdo sūnų, kurio netenka, ir tik po daugelio metų jų sutinka. W. Komar atveria savo veikėjos vidinius prieštaraus vienų ir skaudžius prisiminimus.

Apibendrinant galima pritarti teatro kritikės, profesorės Galinos Kovalenko iš Sankt Peterburgo žodžiams: „Literatūrinė medžiaga šiame festivalyje, deja, buvo ne paties aukščiausio lygio, tačiau kai kurie aktoriai sugebėjo šią medžiagą paklysti.“

Juozas Budraitis spektaklyje „Paskutinė Krepo juosta“

D. MATVEJEVO NUOTR.

ATKELTA IŠ 4 PSL.

no pavasaryje“ rodyta bosnių režisierės Jasmiros Zbanič filmą „Tiems, kurie nepasakoja istorijų“ („Za one koji ne mogu da govore“, 2013). Jame pagrindinė aktorė Kim atostogaudama netikėtai atranda, kad praėjusių naktį miegojo viešbutyje, kuriame kar metais buvo įkurta moterų koncentracijos stovykla, ir ima svarstyti, ar žmonija atsakinga už savo praeities istorijas, kaip elgiasi tose erdvėse dabar. O kam skirtos istorijos žmonių, anksčiau gyvenusiuose kambariuse ir butuose, kuriuose įkvėpimo ieško šiuolaikinių menininkai?

Vaizdo tikrumo klausimą įtaigiai analizuoją Žygimantas Augustinas darbe „Vaizdo poreikis / K. Doneių atvejis“. Eksponuoti vaizdai papildo ankstesnį žinojimą apie kūrinių priartina prie jo kūrimo proceso turbūt labiausiai iš visų dailės doktorantų darbų. Pavyzdžiu, Ado-

mas Danusevičius rodo jau daug kartų matytus kūrinius neatskleidamas jokių papildomų detalių. Tokie pat uždari man pasirodė ir Jolantos Kyzikaitės, Monikos Furmanavičiūtės, Algirdo Gatavecko rodomi darbai. Menininkų naujodamos strategijos jau nekart matytos, o kūrybinio proceso detalės – be galio įdomios, bet neatskleistos, jomis nenorima pernelyg dalintis. Tarkime, Monikos Furmanavičiūtės „Valerijos atgimimai“ primena jau anksčiau vasarą „Akademijos“ gale, rijoje eksponuotas jos darbus parodoje „Fuck identity. It's all about sex“. Moteris tapytojos drobėse išsišketus, gyvuliškoje kūnų mėsmaišėje prisigėrusi savo skrysių, rideinant apvalius ar pailgus žaisliukus, pasimetusi tarp plonų, aštrių siūlų ar surisišusi jais, pasmeigta ant iešmų, nors pati menininkė apie savo parodą tuo metu rašė: „Taip, tapyboje analizuoju moterišką tapatybę. (...) Žodžiu „tapatybė“ apibrėžiu buvimą

šiuolaikinė moterimi.“ Taigi tokia paviršutinėka moters tapatybės interpretacija pernelyg sureikšmina sekualumą ir kūniškumą, tarsi tai būtų vienintelai dalykai, apibrėžiantys moters tapatybę, ir šio tyrimo išklotinė nepaiškina tokio pasirinkimo.

Menininkė Rūta Spelskytė, pateikusi gana daug medžiagos apie savo tyrimą, pasakoja apie polietileninės plėvelės apie tuos įvykius, kuriuos galima pavadinti *punctum*. Rolandas Barthe'as rašė, kad nuotraukos *punctum* yra tas atsitsikimas, kuris į mane nusitaiko (bet taip pat mane sužiedžia, yra man skaudžiai malonus). Ši paroda labai primena tokį *punctum*, ir vertėtu pasidžiaugti, kad VDA meno doktorantūros studentai ne tik pasakoja mums apie skaudulius, bet ir skatiniai gijimą.

Paroda veikia iki gegužės 21 d.

VDA parodų salės „Titanikas“

(Maironio g. 3, Vilnius)

Dirba antradieniais–šeštadieniais 12–18 val.

Mitai ir istorijos

ATKELTA IŠ 1 PSL.

siškai nepriklauso nuo jais paženklintų meno objektų, kurie tebuvo reikalingi kaip raketos Žemės traukai nugalėti ir išskristi į erdvę. Kaip žinome, *readymade* svarba taip pat labai priklauso nuo šią savoką signifikuojančio objekto dingimo tuo pat po jo įvaizdžio užfiksavimo (Marcelio Duchamp'o „Fontanas“, 1917, Alfredo Stieglitzo fotografija). Tačiau kaip pateiktai šiuos nematerialius, bet objektyvius ženklus idėjas parodoje?

Kaip teigiamai parodos „Inversijos“ informacijoje spaudai, šios parodos rengimas buvo grįstas tam tikra kultūrine archeologija, kurios rezultatus, ištrauktus iš sodo nameilių, rūsių, šeimos narių gyvenamujų vietų ir kitų užkampių, galima apžiūrėti galerijoje (nemaža eksponatų pateko į parodą iš kitokio pobūdžio saugykltų, tokų kaip „Lewben Art Foundation“ kolekcija). Kas tos gėrybės, sukabintos ant sienu? Tie studentiški tapinai, instaliacijų fragmentai, taip pat apynaujai meno produktais? Kaip žuvis be vandens, taip ir menas be konteksto negali būti. Šiuolaikinio meno archeologės vargu ar ras meno lobų sodo nameliuose, bet mes jų ir nieškom. Mes ieškom prasmį. Prasmės atsiveria tik tam tikru specifiniu požiūriu – nėra prasmės be konteksto, nėra vertės be prasmės, o be šių dviejų nėra kalbos apie šiuolaikinio meno reiškinius. Kontekstine paroda, kurios tikslas yra pažadinti laiko dvasią tarsi spiritizmo seans, ši tikslą gali pasiekti tik netiesiogiai, t.y. per meno darbus.

Tokie parodoje meno darbai taptų šio seanso fonu, kaip matome Sauliaus Kruopio „Fotografinių fonų archyve“, kuris būtų buvę pui-kiu šios parodos eksponatai, tačiau šio *readymade* potencialas nėra artikuliotas nei ekspozicijoje, nei tekste, kurio parodai labai trūksta. Laiko dvasiai pažadinti reikalinga subtili ir tikslė mediacija, kuravimui pasireiškianti atranka, ką rodyti ir ką paliki sodo nameliuose ir fondoose. I mito erdvę ar į praetį ne-nueisi kaip į sodą ar muzieju – ten patenkama tik mentalinio bendravimo pastangomis, o jo ženklais galiapti tiek tų prikeltų dvasių sudėlioti žodžiai ir meno objektai, tiek dokumentai, tekstai ir visa, kas turi įtakos laiko dvasių materializacijai čia ir dabar. Paklausykime semiotiko Algirdo Juliaus Greimo metodologinio patarimo, kaip tirti (ir kuruo- ti) mitinius reiškinius: „Kiekvienas mitinis objektas ar epizodas turi būti pretekstu išdirbtai hipotetiši modeli, galinti išaiškinti ne tik tą objektą ar epizodą, bet ir kitus su juo surištus reiškinius. Mitologinė rekonstrukcija yra tad nuolatinis hipotezių kūrimas, hipotezų, kurį patikrinimui, kaip ir kitose mokslo šakose, šiandien teprapažįstami, kaip kriterijai, tiek jų tarpusavę koherencija ir jų eventuali falsifikacija.“ (Tautos atminties beiškant: Apie dievus ir žmones, p. 18–19)

„Inversija“ meno objektus ištraukė iš konteksto, tarsi išrengė: jie dreba žiūrovių akivaizdoje, negalėdami suvaidinti jokio vaidmens, tik pasiduoti vertinimui pagal estetinius jų nuogybės kriterijus. Net ir šioje negailestingoje parodoje galiama rasti praeities regeneracijos pavyzdį, kuris demonstruoja galimą projekto strategiją – kolaboraciją, kaip Leilos Džeiran Šukiur (Kaspuitienės) kolaboracijoje su sūnumi Kipru Kaspučiu, kuris 1992 metų kūrinyje buvo reprezentacijos objektu. Ši kartą abu bendrininkai tam-pa savo pačių objektais ir jų kaitos veiksniais kaip genai tarp (re)generacijų – subjektyvaus ar objektyvaus meno objekto būvio neįmanoma užfiksuo-ti taip, kaip fotografijoje pozityvas fiksuojamas iš negatyvo, kaip ir neįmanoma atsakyti į klausimą apie viatos ar kiaušinio pirmenybę. Šis pavyzdys liudija „Gerų blogybų“ nepagaunamą performatyvią gyvastį, kuri egzistuoja socialiniame genome, net jei jos estetinis pavidalas munifikutas tokiose parodose kaip „Inversija“ ar „Šviesos“ („Geros blogybės“ turi atsakymą į tokį meno iš-kamšų preparavimą – tai „Nuodémė“, sako Raimondas Žilys 1992 m. asambliau, kuriam būtų patogiau gulėti ar stovėti į sieną atsirėmus, o ne ant vinių kabėti). Manau, kad Ievos Martinaitės-Medioidios „Plazminės liekanos“ (2012) ir kiti pastarųjų metų darbai būtų vaisinga terpė „Gerų blogybų“ regeneracijai, bet, deja, tokiai galimybę parodoje užgožia šios menininkės anksstyvų, dar naivokų darbų kiekis (jos meninės karjeros aktyvumas ir ne-onu blyksinti tapyba puikiai patenkinti atrankos į Nacionalinės galerijos šviesulius kriterijus). Julius

Ludavičiaus instaliacinio pobūdžio tapyba buvo ypač paveiki 1992 m. – jo „Perspektivos iliuzijų / Iliuzijų be perspektivos“ agresija veikia ir darbar, nors šis tam tikros pozicijos žiūrovui atžvilgiu reikalaujantis objektas tvarkingai išsprauastas į paveikslų rikiuotę. Sunku pateisinti Žilvino Kempino pristatymo autonomiją „Inversijos“ kontekste, kaip ir jo darbų šiai parodai atranką. „Tapyba iš natūros“ buvo personalinė paroda-performansas, ir jos fragmento „atkūrimas“ (darbo autorystės pasidalijimas su „atkūrėju“ labai abejotinas, nes nematau jokio konceptualaus pokyčio vadinamojo „atkūrimo“ procese) nereprezentuoja Kempino įnacho į „Gerų blogybų“ mitologiją – tai buvo tamsa ir adatos šešelis žvaikių šviesoje „Banginio pilve“. Pritemytas apsvietimas „Kempino galerijoje“ lyg ir primena tai, tačiau diskursyvus šio patamsio šaltinis neįvardytas. Istorinio tikslumo pozūriu, būtų nebogai apraboti istorinę „Gerų blogybų“ 1990-ųjų reprezentaciją tik grupės veikla. Deja, daugumos dalyvių pristatymas nukentėja nuo nerūpestingo „Inversijos“ kuravimo – trūksta Aido Bareikio ir Patricijos Jurkšaitės 9-ojo dešimtmecio darbų, kurie buvo nuostabūs ir niekur nėra pradinge, juolab kad šiu menininkų pastarojo dešimtmecio darbai žinomi geriau ir šiu metu rodomi Nacionalinėje galerijoje. Bareikio „Kova dėl valdžios“ iš 1992-ųjų parodos, mano manymu, yra vienas svarbiausiai to meto istorinio žanro darbų, o jo įreminti „Koliažai“ (2006) šioje parodoje reprezentuoja tik neišvenčiamas Niujorko meno rinkos išlygas. Kas nutiko Sauliui Mažylui ir Giedrei Lilienei per dvidešimt me-

Raimondas Žilys, „Nuodémė“. 1992 m.

J. LAPIENIO NUOTRAUKOS

tų? Menininkai nekalti, kad mes to parodoje nesužinosim. Trys Mažyliai ir vienas Lilienės 1990-ųjų laikotarpių darbas išbalansuoja grupinę pu-siausvyrą, kitaip nei, pavyzdžiu, Audrius Šumsko reprezentacija 1992-ųjų darbu ir „Atbuliniu skraičiavimu“ (2010). Dokumentinę kryptį sugestiuoja Gintauto Vaičio filmas „Prisiminimo prisiminimas“ (1992), bet nepaisant kuratorės deklaruotų intencijų ir medžiagos potencialo paroda primena, kaip kolega Kęstutis Šapoka taikliai pasakė, „Vartų“ galerijos formatą. Grįžtant prie *readymade* fetišo, šalia jo rasiame ir menininką, neva nebedarantis meno – tai Duchamp'o mitas, kuris nepasiteisino (meno nedarymo atžvilgiu) po jo mirties. Šis atvejis primins kuratorėms, kad menininkai (-ės), kurie nedaro meno, vis tiek ką nors veikia, pavyzdžiu, kvėpuoja (kaip Duchamp'as, kuris save vadina ne menininku, o kvėpuotoju, *re-spriator*), ir, reikalui esant, galėtų ikyvēpti sloganą šios parodos orą.

Beje, mūsų tyrinėjimo ir šios parodos objektas yra kolektivinis fenomenas, o ne atskiri jam priklausantys individuai, tačiau ši dauguma susideda iš individų, kurie nepraraunda savo autonomijos sambūryje. Kiekvienas meno reiškinys yra informacijos klasas, turis savo kodą. „Gerų blogybų“ kodas, kuris galėjo tapti parodos raktu, yra akivaizdžiai pateiktas bendrame diplominiame darbe. Tai devynios kvadratinės drobės, kiekviena vienodai padalinta į devynis kvadratelius, kur kiekvienas kvadratelis yra vieno iš devynių autorių darbas, bet kiekvienoje drobėje tik vieną kvadratelį yra originalas, kiti aštuoni – kitų aštuonių autorių atlirkos aštuonių originalų kopijos – kiekviena kopija, atlirkta kitai autorius (-ės), tarsi tampa originaliai kopija... Tai tikras kuratorinės koncepcijos lobis! Trys šio devynių darbo egzemplioriai iškabinti galerijos užkaboryje, koks svarbus tai vaidmuo grupės veikloje – visiškai neaišku.

Šios parodos dedikacija įrašyta jos pavadinime – ši deklaracija tokiai akivaizdi, kad ji tampa beveik nepastebima. Simboliskai inversija yra pavojingas įrankis, kuris, atsainiai vartojamas, gali sunaikinti ne-

Leila Džeiran Šukiur (Kaspuitienė) ir Kipras Kasputis, kūrinių „Sūnus Kipras. Mama Leila“ fragmentas. 1992–2014 m.

Paroda veikia iki gegužės 17 d.

Apie gražuolius, pabaistas ir laisvę

Dano ir Lios Perjovsci paroda „Rupert“ centre

Aleksandra Fomina

„Ir aš taip galėčiau“, – snobiškai sakė kai kurie Dano ir Lios Perjovsci parodos lankytojai lietuviui. „Aš padaryčiau geriau“, – atsainiai jiems antrinio šiuolaikinio meno autorai. Tačiau kažkodėl nė vienas jų nieko panašaus net nėra bandęs daryti. Matyt, trukdo ne tik legendinis lietuvių drovumas, bet ir provincialumu dvelkiantis atsisakymas domėtis tokiais dalykais kaip politika, šalies įvaizdis, kultūrinis mentalumas ir kiti būtinėmis kategorijomis sunkiai nusakomi reiškiniai. Pasak Paulinos Eglės Pukytės, „lietuvių kalbą ir literatūrą nuosekliai ir giliai mokomės iki pat 12 klasės, o skaityti vizualiojo meno kalbą nemoko niekas, o jei ir moko, tai labai jau probėgsmais. Todėl jau kiek mūsų rašytojų yra skambiai iškonveikę šiuolaikinį meną.“ („Nežinau kas yra pramogų pasaulis, aš juo nesidomiu“, *Literatūra ir menas*, 2014 03 14, Nr. 3465). Kyla klausimas, kuriam galui tokie žiūrovai varginasi eiti į šiuolaikinio meno parodas? Ir kodėl per parodos atidarymą tik po raka lankytojų pasinaudojo menininkų kvietimų komentuoti ar užduotuojimis bet kokius klausimus?

Visuomenės bei joje tyvrančių tendencijų tyrėjai seniai pastebėjo, kad bet kokiam viešinimuisi pirmiausia reikia nemažai drąsos ir ryžto. 1961 m. gimę, komunistinio režimo gniaužtus savo kailiu patyrę ir tik apie 1990-uosius gavę galimybę keliauti po pasaulį D. ir L. Perjovsci drąsos yra sukaupę tiek, kad jau 25 metus sėkmingesnai pristatinėja pasauliui savo kūrybą. Matyt, jie jau išmoko reaguoti į labai įvairius Neries krantą ir pamiskę. D. ir L. Perjovsci aktyviai domisi pasaulio naujienomis, sekia žinijas bei įvykius ir yra itin susirūpinę dėl križės kaimyninėje Ukrainoje – ne tik todėl, kad visai nemažai jos gyventojų dalį sudaro rumunai. Jų pasibaisėjimą diktatūra ir karos absurdu puikiai pertekė priešiniai ant „Rupert“ lango, drastiškai kontrastuojantys su tapybiška pavasario gamta, primenantys žiūrovams, kad būtent šią akimirką, kol mėgaujamės idiliškais vaizdais, nemažai žmonių išgyvena karos siaubą, paveikslantį ir ateinančių kartų psichiką. Menininkas, kaip ir nesenai Nacionalinėje dailės galerijoje parodą pristatęs Kęstutis Zapkus, negali apsimesti, kad socialiniai dalykai jam yra mažiau įdomūs nei subtilius dvasiniai procesai.

Išgyvenimo, išlikimo ir Vakarų civilizacijos kultūros išsaugojimo atities kartoms problematika atsiartojo ir Lios Perjovsci surengtoje parodos dalyje. Menininkė pabrėžė, kad Rumunijoje, kaip ir Sovietų Sajungoje, visi informacijos šaltiniai buvo gricžtai cenzuojami pagal tuometinės valdžios įsivaizdavimą, ką piliečiams užtenka žinoti, kad kuo geriau vykdytų socializmą stantčių robotų funkcijas. Tad autorė skrupulingai surinko, surūšavo ir apdorojo milžinišką kiekį, jos požiū-

rių, vertingiausios informacijos. Tiesa, gana chaotiška jos pateikimo forma priminė mokyklinius „paruoštukus“: glaustai surašytos mokslo ir meno faktus (kai kurie jų – neįskaitoma menininkės rašysena) papildė dėžėse ant grindų sudėtos didesnio formato „špargalės“ ir spalvingi teminiai objektai. Informacijos atrankos principas lieka misle, nes toje pačioje neįvardytoje dėžeje galėjai surasti ir Lietuvoje išleistą pasaulio gyvūnų žemėlapį, ir

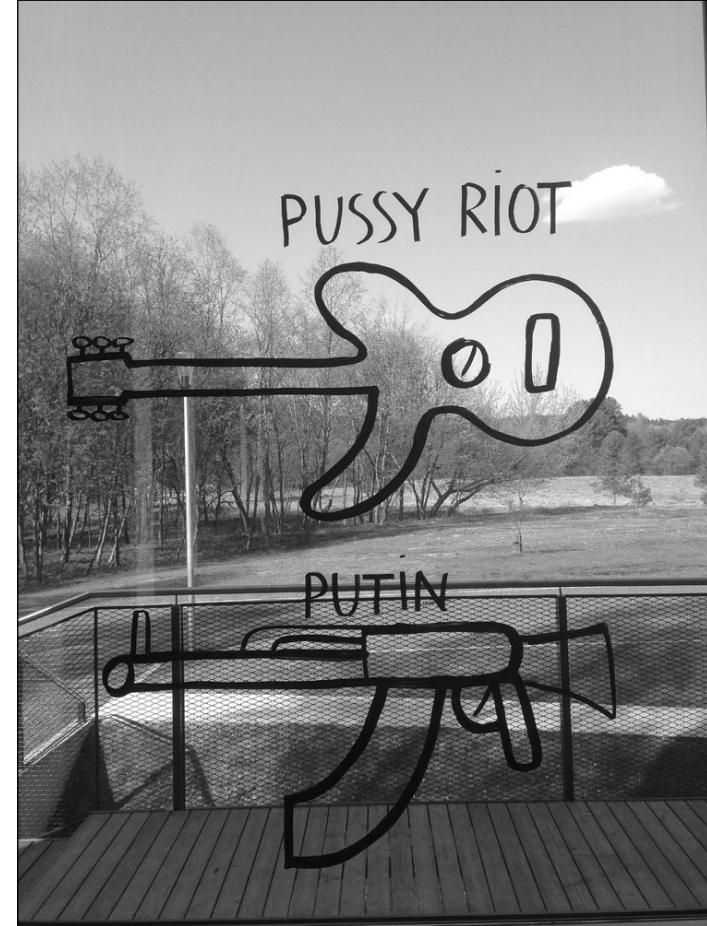
vo atvirai įspėtas, kad gali kritikuoti viską, tik ne rusų Stačiatikių bažnyčią. Kas galėjo pamanyti, kad vos po keliolikos dienų pasirodys Agnės Narušytės straipsnis „Cenzūros ilgesys“ (www.lrt.lt, 2014 05 03), išryškinantis panašias tendencijas ir Lietuvos šiuolaikinio meno situaciją? Ironiška ir tai, kad, sprendžiant iš menininkų atsiliepimų, jiems Lietuva akivaizdžiai atrodo „europietiškesnė“ nei daug vėliau į ES ištojusi Rumunija...

ką reiškia gyventi be demokratijos. Jaunieji euroskeptikai ar socializmo šalininkai nežino, kad seniau būtų primytinai verčiami tokiose eitynėse nešti vadų plakatus ir raudonus gvazdikus, šypsotis ir galbūt skanduoti komunistinius lozungus. Išvengti demonstracijos nepavyktų, nes visur juos aklai stebėtų darbavietės vadovybė. Už „pilielinės parigos“ neatlikimą galėjai būti iškvieštasis „ant kilimo“ pasiaiškinti, įtartas sabotažu ir netgi šnipinėjimu. Nuo tol darbo vietoje būtum įdomiai stebimas ir rizikuotum netekti premijos ar galimybės važiuoti į (kartais vienintelę gyvenimę) užsienio komandiruotę.

Menininkų pora galėtų šią gegužęs 1 d. šventės versiją papildyti savo biografinėmis detaliemis, juo labiau kad Rumunijoje buvo itin aktyvios slaptosios tarnybos. Apie jas daug pasakojo ir prieš kelerius metus Vilniaus knygų mugėje viešėjusi Nobelio premijos laureatė, rašytoja Herta Müller. Akivaizdu, kad karštasis D. ir L. Perjovsci pasakymas prieš demokratijos žlugdymą paremtas stipriu asmeniniu svoriumi, kad kitos išeities nei demokratinius kapitalizmas kol kas ištisų nėra. Beje, nereikėtų manyti, kad D. Perjovsci yra didelis kapitalizmo šalininkas – jo piešiniuose „kliūna“ ir šiai santvarkai, nes pozūris į menininką ar meną čia taip pat kelia nerimą.

Atrodo, daug paprasčiau ne giilintis į kūrinio ar menininko mastymo ypatybes, o suraukus nosi sakytis, kad „čia yra per daug politikos“. Geriau toliau būti apolitiškam, jaukiai sėdėti savo kiaute, artintis tik prie to, kas yra „gražu“, ir kritikuoti tokius autorius kaip D. Perjovsci, nes ir piešia „per tankiai“, ir informacijos pateikia per daug, ir išvis verčia publiką kvaršinti sau galvą apmąstymais apie demokratiją. Neišgyvenusiems komunizmo „statybų“ apskritai nelabai rūpi demokratijos problemos – akivaizdu, kad tai, kas lengvai gaunama, ne tiek ir vertinama, suvokiamą kaip savaike suprantama. Egzistenciskai ir psychologiskai sudėtinga, įtampos kupina menininkų poros patirtis tikriausiai yra artimesnė vyresnės kartos žiūrovams. Tačiau pastariesiems kliūties galėjo būti anglų kalbos nemojėjimas ir ne itin patogi „Rupert“ galerijos vieta už miesto. Tad lieka tikėtis, kad parodą, kurios „Rupert“, atrodo, visiškai neprižiūri, aplankys ir įvertins tie, kurie iš tikrujų žino, kur ir kokiui tikslui eina. Tie, kurie iš tiesų dirba, kuria ir reflektuoja, kurie turi drąsos veikti patys, o ne laukti, kol kažkas bus nuveikta.

Paroda veikia iki birželio 29 d.
„Rupert“
(Meškeriotojų g. 33, Vilnius)
Dirba pirmadieniais–penktadieniais
10–18 val., šeštadieniais–sekmadieniais
12–17 val.

Dan Perjovsci, ekspozicijos fragmentas

Kazio Varnelio namų-muziejaus lankstuką, ir prezidento rinkimų svarbą aiškinantį informacinių lapelių... Informacija daugiausia pateikta britišku leidinių smalsiems vaikiciams stiliumi, kur begalės skaicių ir pavadinimų nuobodus prasakairina įdomi žinutė, pavyzdžiu, apie kurią nieko ir nebūtų sužinojės, jei ne laisvadienis, anarchistai šlovino proletariatą, su kurio atstovais nickada nebendrauja, o skeptikai prisiminė, kaip Engellas kvietė Marksą apžiūrėti darbininkų barakų ir gavo išsidūdus atsakydam: „Kam man žiūrėti, aš geriau už juos žinau, ko jiems reikia!“ Tuo metu Gedimino prospektu džiugiai žygiavo politikų organizuotas Darbo šventės paradas: raudoni balionai, kostiumuotos merginos, kilnojančios bumbulus, ir vėliavėlėmis mojuojantys dalyviai trimiūt muzikos fone sukėlę ne tik *dėjā vu*, bet ir minčių apie tai, kad Lietuvoje yra tokiai, kurie tų dalykų nuoširdžiai pasiilgo.

Formos atžvilgiu ekspozicija turi ryšį su D. Perjovsci piešiniais ir su teikia bendram vaizdui ne tik globališkumo (visgi daugiausia išoriško), mokslinio solidumo bei objektyvumo, bet ir artėjančios katastrofes nuotaikų. Galbūt todėl L. Perjovsci ekspoziciją drastiškai priminė „laike kapsulę“, kurioje autorė siekia išsaugoti būtiniausias žinias tam atvejui, jei išgyvenusiems pasaulinę katastrofą žmonėms tekėtų viskai išradinėti iš naujo. Menininkų akimis, tokia katastrofa gali būti demokratijos žlugimas, nes cenzūra prilygsta šių vertibių išnykimui. D. Perjovsci jau yra susidūręs su atveju, kai nesenai lankydamasis Rusijoje bu-

Mano filmai – tai aš!

Pokalbis su režisierė Jane Campion

Gegužės 14 d. prasidėda svarbiausias metų kino renginys – Tarptautinis Kanų kino festivalis. Šiemet jo konkursinės programos žiuri vadovauja režisierė Jane Campion. Balandžio 30 d. jai sujė 60 metų. Apie filmus ir kodėl Campion nekenčia gimtadienio tortų režisierę kalbino Mariola Wiktor. Jų pokalbio, išspausdinto žurnale „Zwierciadlo“, fragmentus pateikiame skaitytojų dėmesiui.

Suprantu, kad netaktiška moteriai priminti jos amžių, bet žinau, kad Jūs jo neslepiate ir kad tai geras gyvenimo rezultatų ir apmąstymų pretekstas.

(*Juokiasi.*) Žinoma, visi žino, kad man ką tik suėjo šešiasdešimt, ir nesuprantu, kodėl turėčiau to gėdytis. Esu savimi ir nesistengiu apsimesti esanti jaunesnė, nes tai juokinga ir neišmintinga. Tačiau, nepaisant mėtų bagažo, nesijaučiu... suaugusi!

Atsiprašau?

Kai patiriu vidinę harmoniją ir ramybę, kai esu susitaikiusi su savimi ir gerai jaučiuosi, tokią būseną vadinu beamžę. Gimimo data tada neturi jokios reikšmės. Gal todėl sekasi draugauti su daug jaunesniais ir vyresniais už mane žmonėmis.

Dabar kuriate kitokius filmus nei anksčiau. Tapote romesnė?

Būtent tai žmonės vadina senčiu. Mano filmai – tai aš. Prieš daug metų sukūrė filmus „Fortepijonas“ arba „Šventasis dūmas“, o dabar – „Švytinčią žvaigždę“. Pastarasis vadinas mažiausiai feministiniu mano filmu, nors tuo pat metu sukūrė televizijos serialą „Top of the Lake“, kur blogis yra būdingas vyrų prigimčiai ir pasireiškia dominavimo, valdžios, manipuliavimo prievara po reikiu. Matyt, jau nebenoriu taip maištauti ir su daug kuo susitaikiu, bet ir toliau sekų paskui savo širdį, instinktą, fantaziją. Užsiimu jogą, o tai padeda išlaikyti atstumą su pasauliu. Akivaizdu, kad jaunystės maišto ir beprotybės laikai jau seniai praėjo. Kažkaip laimingai man pavykdavo išsilaikeyti paviršiuje ir citi pirmyn. Galiu pasakyti, kad susilaikiai sėkmės, bet nesu tokis žmogus, kuriam reikalinga sėkmė, suprantama kaip raudonmuoj kilių apdovanojimai, šlovė ir spindesys.

Jūs esate vienintelė moteris režisierė, gavusi dvi „Auksines palmės šakeles“ už filmus „Peel“ (1982 m. apdovanotas trumpo metražo filmas) ir „Fortepijonas“ (1993), gegužę vadovaujite šio didžiausio ir labiausiai prestižinio festivalio žiuri.

Jei būčiau režisierius vyras, tai būtų visai neypatinga. Tiesa? Juk nieko ypač nejaudina vyras kinematografininkas, kuris laimi „Auksinę palmę šakele“ ar vadovauja žiuri. Toks stigmatizavimas išryškina, koks vis dar menkas moterų vaidmuo kino pramonėje.

Jūs tai pat buvote nominuota

Jane Campion

„Oskarui“ už filmo „Fortepijonas“ režisūrą. Per visą Amerikos kino akademijos apdovanojimų istoriją šioje kategorijoje nominuotos tik trys moterys.

Dažnai kartoju, kad Holivudas yra siaubingai konservatyvus ir maskulinizuotas, nors amerikiečių dokumentiniam ir neprikalaušomame kine moterims sekasi vis geriau ir jų yra daug daugiau nei pagrindinės krypties kine. Holivudė moterų režisierių yra tik 6 procentai. Moterys ten dažniausiai dirba asistentėmis, grumuotojomis, kirkėjomis ir pan. Prodiuseriai, taigi tie, kurie gauna pinigus ir turi valdžią, bei kritikai, kurie rašo apie kiną ir formuoja jo suvokimą, taip pat dažniausiai vyrai. Visi jie demonstruoja vyrišką poziciją, kuris paverčiamas privalomu ir visuotiniu. Vyrų pozicija tokia stipri, kad retai kuriai moteriai pavyksta prasimūsti, na, nebent jos pardėrė yra garsi. Pavyzdžiu, Sofia Coppola yra ne tik talentinga, bet ir Franciso Fordo Coppolos duktė.

Jums – moteriai iš tolimos Naujosios Zelandijos – pavyko įsitvirtinti be pažinčių. Maža to, Jūs visada plaukėte prieš srovę, kūrėte autorinį kiną ir įrodinėjote, kad jis taip pat gali susilaikti finansinės sėkmės. Tai kelia pagarbą...

Ačiū. Aš niekad nesiekiau sėkmės, nebuvo nuo jos priklausoma, nes žinau, kad tai būsena, kuri ateina ir praeina. Kai gavau „Auksinę palmės šakele“ už „Fortepijoną“, prireikė daug laiko, kad susitaikyčiau su atėjusia šlove. Laimė, tvirtai stoviu ant kojų, ir kai kritikai po kelerių metų nepaliko sveikos vietos už filmą „Kruvinoji poezija“ („In the Cut“), priėmiau tai ramiai.

Iš kur tas atsparumas kritikai ir neprikalaušomybė?

Nickad nenorėjau būti marionetė. Nuo pat jaunų dienų siekiu da-

ryti tai, ką noriu, ir sakyti, ką galvau. Daugumą žmonių anksčiau ar lėliau pasiveja rutina, jie daro kažką, ką, jiems atrodo, turėtų daryti, nes taip reikia, nes yra priklausomi nuo kitų žmonių vertinimų. Jie apleidžia savo troškimus, slopinia tikras aistros. Gana ilgai ieškojau savo keliu. Pralaimėdavau, nusimindavau, bet niekad nepasidaviau.

Kokią įtaką turėjo Jūsų šeima?

Užaugau meniškoje šeimoje. Mama buvo aktorė, tėvas – teatro režisierius. Gal tai nuskambės keistai, bet abi su seseria to gėdijomės. Nieku gyvu nenorėjau sekti tėvų pėdėmis...

Kodėl?

Aktorai dažnai ateidavo į mūsų namus ir kalbėdavo tik apie teatra. Iš tikruju jie visalaikei vaidino. Mane tai siaubingai pykdė. Laikiau juos apsimetėliais, o visą jų meną – dirbtinumą, pasipūtimu ir melo viršūne. Todėl pradėjau studijuoti antropologiją. Mane domino žmonių elgesio ritualai, jų paklusnumas kultūrinėms klišiems, stereotipams, konvencijoms, apsimeteliškumui. Tada daug skaičiau Claude'ą Levi-Straussą. Norejau kuo greičiau ištrūkti iš namų, išvažiavau į Europą studijuoti meno, o paskui kurti filmus. Žinoma, iš pradžių mėgėjiskai, labiau pramogai. Nors man buvo pasakyta, kad neturi režisierės sugebėjimų, pradėjau kurti trumpo metražo filmus. Iš noro prieštaraučiai! Laikui bégant tai vis labiau įtraukė. Kai gavau savo pirmąją „Auksinės palmės šakele“ už trumpo metražo filmą „Peel“, jau žinojau, kad būtent tuo noriu užsiūmisi.

Vis dėlto obuolys nuo obels netoli rieda. Ar tikite, kad kinas keičia žmones?

Taip, jis padėjo suaugti, prisidėjo prie intelektualinės mano raidos, padėjo pamatyti pasaulio sudėtingumą, jo dviprasmiškumą, gelmę, turtus, taip pat džiaugtis tuo, kad gyvenu. Net tada, kai atnešdavo skausmą ir kančią. Pamenu, kai praejus 12 dienų po gimdymo praradau sūnelį Jaspersą, staiga supratau, kaip labai jį mylėjau. Tai buvo netiketa man pačiai, nes laikiau save gana šalta motina. Tas tragedijos įvykis atverė man iki tol nežinomas ir net nenujauciamas emocijų gelmes. Žinau, kad tai nuskambės šventvagiškai, bet tuo sunkiu metu atrastas

motiniškų jausmų sprogimas man tapo beveik... palaima. Pajutau, kad patys esame sau galbūt didžiausia paslapčis.

Todėl ir nemėgstate etikečių, vienprasmiškumo? Erzina, kai Jūsų filmai vadinami feministiniai?

Taip, nes toks požiūris juos padaro lėkštessnius, atima paslapčių. Ne dalijiu kino į vyrišką ir moterišką, tik į gerą ir blogą. Kuri filmus apie sudėtingus žmonių tarpusavio santykius. Bet, žinoma, tai moters požiūris. Manau, gerai suprantu savo herojes. Stebiu jas ir nevertinu, nes tik aš galiu jas suprasti... Tie, kurie bando pasaulį aplipiinti etiketėmis, suteiktį jam reikšmių, apibrėžti, suvertarkyti, paprasčiausiai niekad jo nesupras. Man atrodo, kad tai – samoningo gyvenimo pradžia, turime jam sansą tik tada, kai atsisakysime savo iliuzijų, įsivaizdavimų ir rasime tikrą santykį su tikrove.

Kokiomis aplinkybėmis susiformavo toks Jūsų mąstymas?

Po filmo „Kruvinoji poezija“ padidariau kelerių metų pertrauką darbe. Pajutau nuovargi. Staiga supratau, kad dviečių metų dirbau nesustodama. Kaip ištikta karštligės. Vis skubėjau, nes bijojau, kad jei nepasinaudosiu filmui skirtais piniagais, paskui apskritai galiu jų negauti. Be to, mano duktė Alice, kurios gimimas sutapo su „Fortepijono“ sėkmė, pirmaisiais gyvenimo metais mane matydavo retai. Jaučiau, kad jei nesustosių ir nekompensuosiu jai savo nebuvimo, negrįžtamai prarasiu kai labai vertinga. Dar norėjau pamatyti, ar galu gyventi be kino ir kas esu ne filmavimo aikštéléje.

Ir ką atradote?

Kad mano pasaulis nesugriuvo. Negana to, jis tapo pilnesnis ir intensyvesnis. Atradau paprastų dalykų grožį. Rytmečius, praleistus su dukra, žaidimus su šunimi. Užsiėmiau jogą. Išmokau kantrumo. Geriau miegojau. Atgavau vidinę pusiausvyrą. Manau, kad šios mano permanentos kažkaip atsiplaudė „Švytinčioje žvaigždėje“ – filme, kurį sukūrė beveik po ketverių metų pertraukos. Pamenu, net mano gerbėjai priekaištavo, kad sukūrė siaubingai senamadiškų filmų, kad praradau feministės nagą... Ir apskritai, kam dabar rūpi neįvykės XIX a. poeto Johno Keatso, tragikai mirusio dviečių penkerių, romanas? Bet aš manau, kad tai vis dar universali tema. Juk visi žinome atvejų, kai žmonės, kurie įsimylėjo vieną kūtą jaunystėje, bet dėl įvairių priežasčių pasuko skirtingais keliais, maitinasi tais jausmai visą gyvenimą. Kodėl nesukūrus filmo apie švelnumą, jautrumą, subtilumą, pasiaukojimą? Taip, tai nemadinga, bet, kaip jūs pati sakėte, aš vis dar plaukiu prieš srovę...

vaidmenų, dažnai pačios iniciuoja seksą ir reiškia savo moteriškumą...

Taip, mane su jomis sieja prieštaravimas, maištasis prieš vyrų valdomą pasaulį. Jos visos patiria keliones, simbolizuojančias brendimo procesą, savosios tapatybės paieškas... Pavyzdžiu, „Fortepijono“ Ada, atsidūrusi pasaulio pakraštyje, atranda savo seksualumą ir nori jį pagilinti. I korsetą įsprausta moteris laužo tabu. Ji pradeda elgtis kaip vyras, nesieja sekso su jausmais, pradeda traktuoti vyrus kaip geismo objektą, apverčia aukštyn kojomis tradicinius vaidmenis. Rut iš „Šventojo dūmo“ nesitaiksto, kad yra traktuojama kaip daiktas. Kartu ji demaskuoja brendimo proceso ją lydinti vyrą kaip *macho* stereotipu kalinį. Jis gudriai slepia savo senstančio kaubojaus ir mergišiaus baimes.

Feministės negali pakęsti tokius tipus, juos niekina. O Jūs?

Nenorėčiau nei atskirti moterų nuo vyrų, nei rodyti vyrams priešiskumo. „Šventajame dūme“ man rūpejo išlaivinti vyrus nuo seksizmo ir lyčių lygybės. Tai ne taip paprasta, nes mūsų kultūroje nėra teigiamų pavyzdžių, kaip ta lygybė turėtų atrodyti. Net pačios moterys nežino, kaip funkcioniuoja pasaulyje, kuris paremtas savo teisių įgyvendinimu. Atkreipkite dėmesį, net jei moteris užima aukštą pareigą, ji nesugeba kaip vyras šimtu procentu angažuoti į darbą, nes ją nuolat lydi kaltės pojūtis. Ar kad nesirūpina vaikų, ar kad susikaupę daug skalbinių, ar kad nespės apsipirkti ir pan. Tos moterys, kurios stengiasi prasimūti ir siekia karjeros, pradeda elgtis kaip vyrai, mąstyti kaip jie. Ir patenkai į savo apsiribojimų spąstus. Dar kitos tam-pa priklausomos nuo meilės, nes yra taip išauklėtos ir suformuotos. Jos įsitikinusios, kad gali realizuoti savę tik gyvendamos su vyrų. Joms net nešaus į galvą, kad tai netiesa, kad vyras gali būti tik jų gyvenimo priešas, o ne vienintelis tikslas.

Svaršiau, ar ne Jūsų kilmė iš tolimos Naujosios Zelandijos lémė, kad esate tokia...

Ne. Gimimo vieta ir tautybė neturi jokios reikšmės. Iš toli pasaulis yra mažesnis. Nesiilgiu Naujosios Zelandijos, nors dažnai ten nužiuuoja. Tai nepaprastai graži šalis, bet rojų žemėje ir savo vietą jame galima rasti kiekvienamėje pasaulio kampelyje. Aš gyvenu Sidnėjuje. Jaučiuosi pasaulio pilietė. Visi esame žmonės ir mūsų jausmai panaušūs. Valstybių ribos ir vėliavos – tai politikų prasimanymas. Stengiuosi gyventi nepavergta nei savosios kultūros patirties (nors ją žinau ir geriu), nei geografinės ar istorinės priklausomybės. Tai leidžia visaverčiai gyventi ir išlikti savimi.

Kine sukūrė galérijų stiprių moterų, kurios atsisako joms primestų

Kinematografinė laimė

Prasidėjo 67-asis Kanų kino festivalis

Trečiadienį Olivier Dahano filmu „Monako princesė“, pasakojančiu apie Holivudo žvaigždės Grace Kelly, tapusios Monako kunigaikštine, gyvenimą, prasidėjo 67-asis Tarptautinis Kanų kino festivalis. Pradžia savaip simbolika, nes būtent čia, Kanuose, ir susitiko filmo herojų pora. Tačiau dar festivaliuui neprasidejus Monako valdovai išišeidė, esą filmas iškraipo istoriją, ir atsiskė dalyvauti premjeroje. „Monako princesė“ iškart po festivalio, kurio rezultatai bus paskelbti gegužės 24 d., rodyti Lietuvoje. Nugalėtojai šiemet bus skelbiami ne paskutinę festivalio dieną, o uždarymo išvakarėse, kad naujienos nesutaptų su Euro- pos Parlamento rinkimais.

Didžiuju kino žvaigždžių spindelys – privalamas Kanų atributas. Jį šiemet ir vėl primins festivalio afiša, kurią sukūrė Gilles de Frappier. Joje – kadras iš Federico Fellini filmo „8½“, tiksliau, tai stambus kūrybinės krizės ištiko kino režisierius, kuri suvaidino Marcello Mastroianni, planas. Festivalio rengėjai pabréžia, kad primindami šiuos du svarbius kūrėjus jie pagerbia atvirą pasauliui kiną, meninį italių kino indėli. Pasak afišos autorius, tai, kaip Mastroianni žiūri į mus pro savo tamsią akinių viršu, „žada globalią kinematografinę laimę. Laimę būtų kartu Kanų kino festivalyje.“

Kol kas dar sunku kalbėti apie šių metų festivalio prioritetus, tačiau akivaizdu, kad Jame daug prancū-

zakalbių filmų, sukurtyų ne tik Prancūzijoje, bet ir Belgijoje, Kanadoje. Šiemet konkursinė festivalio programma spindi garsiaus vardais, prancūzų kino kritikai ypač pabrėžia Jeano-Lu- co Godard'o sugrįžimą į Kanus. Konkurse 83-ejų Naujosios bangos pradininkas rengiasi parodyti filmą „Sudie kalbai“ („Adieu au langage“). Vienas šio 3D formatu kurto filmo personažų yra kalbantis šuo.

Kanai niekad neslepija, kad turi savo numylėtinius, kurių filmai netik dažnai patenka į konkursą, bet ir pelno apdovanojimus. Tarp tokius – broliai Jeanas-Pierre'as ir Lucas Dardenne'ai, jau dukart apdovanoti „Auksine palmės šakele“ (už filmą „Paslaplys ir mela-gystės“), ir kitų apdovanojimų, Šiemet pristatys „Poną Turnerį“ („Mr. Turner“) – biografinį filmą apie genialų britų dailininką, kurį suvaidino vienas mėgstantasis šio režisierius aktorių Timothy Spallas. Beje, į šį filmą atkreipė dėmesį ir bukmeke- riai, jam pranašaujamas prizas.

Tarp kino kritikų favoritų – taip pat Kanų senbuvio Davido Cronenbergio filmas „Žvaigždžių žemėlapis“ („Maps to the Stars“). Jo herojai – Holivudo olimpas. Tai satyrinis jo gyventojų portretas, kuriame nusi-filmavo Johnas Cusackas, Robertas Pattinsonas, Julianne Moore, Mia Wasikowska, Olivia Williams. Cronenbergas vėl grįžta ir prie psichanalizės temos. Pagrindinis filmo herojas yra psychoterapeutas, para- šęs populiarą knygą seriją „Padék pats sau“. Vaiso sūnus buvo vunder-kindas, bet devynerių metų pradē-

jo gydytis nuo narkotikų priklausomybės. Dabar jam trylika ir motina vėl rūpinasi sūnaus karjera. Duktė praeityje gydėsi nuo piromanijos. Viena iš Vaiso pacienčių – vystanti kino žvaigždė Havana, kuri nori su-kurti savo motinos filmo perdirbi- nių. Motina jau seniai mirė, bet jos šmēkla nuolat persekoja Havaną.

Kanų numylėtinis, britų socialinio kino klasikas Kenas Loachas parodys retrodramą „Džimio salę“ („Jimmy's Hall“) apie iš Airijos deportuotą politinį aktyvistą. Jo tévy-nainis Mike'as Leigh, taip pat Kanuose gavės ir „Auksinę palmės šakele“ (už filmą „Paslaplys ir mela-gystės“), ir kitų apdovanojimų, Šiemet pristatys „Poną Turnerį“ („Mr. Turner“) – biografinį filmą apie genialų britų dailininką, kurį suvaidino vienas mėgstantasis šio režisierius aktorių Timothy Spallas. Beje, į šį filmą atkreipė dėmesį ir bukmeke- riai, jam pranašaujamas prizas.

Dar vienas biografinis filmas – Bertrand'o Bonello „Saint Laurent“ („Saint Laurent“), pasakojantis didžiojo madų kūrėjo gyvenimą (nepainioti su dabar pas mus rodomu filmu, kurio premjera įvyko Berlyno kino festivalyje). Beje, pagrindinių herojų šiame filme sukūrės Gerard'as Ullielis išgarsėjo mū-sų tautiečio – jaunojo Hanibalo Lekterio vaidmeniu, dabar jis yra ir mados namų „Chanel“ veidas.

Michelis Hazanavicius prieš ke-lerius metus sulaukė sėkmės Ka-

„Žvaigždžių žemėlapis“

nuose pristatęs filmą „Artistas“. Konkursinėje programoje rodoma

jo „Paieška“ („The Search“) – to paties pavadinimo Fredo Zinnemano filmo perdirbiny, tik Hazanavicius veiksmą iš pokario Europos perkélé į šių dienų Čečeniją. Filmo herojai motina ir sūnus po karo negali rasti vienos kito. Čečeniją Hazanavicius dėl suprantamų priežascių fil-mavo Gružijoje, pagrindinius vaidmenis filmė sukūrė Annette Bening ir Bérénice Bejo.

Tarp bukmeke-rių favoritų – ir naujas turkų režisierius Nuri Bilge Ceylano filmas „Žiemos miegas“ („Kis uykus“). Režisierius, regis, pamažu artėja prie svarbiausio Kanų apdovanojimo. Čia jis jau yra gavęs FIPRESCI prizą, prizą už geriausią režisūrą bei Didžių žiuri prizą (už filmą „Kartą Anatolijoje“). Sa-ko, kad tai ilgiausias šio režisierius filmas – jis trunka 3 valandas ir 16 minučių. „Žiemos miego“ veiksmas perkels į Anatoliją. Čia gyvena bu-vęs aktorius, tapęs viešbučio savininku, kuris nori išvažiuoti, vos tik pra-sidės žiema. Tam pritaria ir vis labiau nuo vyro tolstanti žmona, ir nese-niai išsiskyrusi sesuo. Pats režisie-

rius lankoniškas. Jis sako, kad tai – „filmas apie žmones“.

Andrejus Zviagincevas šiemet vienintelis režisierius iš Rytų ir Vidurio Europos, kurio filmas bus rodo-mas Kanų konkurse. Tai filosofinė pa-rabolė „Leviatanas“ („Leviathan“). Jo siužetas ilgai buvo slepiamas, pats re-žisierius sakė, kad filmas kalba apie žmogaus prigimtį, valdžios troški-mą, atleidimą, kerštą ir mirtį, apie tai, kad kiekvienas žmogus turi ginti savo teisingumo ir Dievo jausmą.

Konkursinių filmų žiuri vadova-ja režisierė Jane Campion. Kartu su ja filmus vertina aktoriai Willemas Da-foc, Carole Bouquet, Gaelis García Bernalis, Leila Hatami, Jeon Do-yeon bei režisieriai Nicolas Winding Ref-nas, Jia Zhangke ir Sofia Coppola.

I Kanus išvyko ir daug lietuvių ki-nematografininkų, jie dalyvaus ki-no mugėje, pristatinės filmų kūrimo Lietuvoje galimybes, bandys sudominti savo naujausiais projektais poten-cialius partnerius. Kanų programos „Dvi režisierų savaitės“ žiuri nare pakviesta Vilniaus tarptautinio fes-tivalio „Kino pavasaris“ direktorię Vida Ramaškienę.

„7MD“ INF.

Rodo TV

Laukiant varlių lietaus

Praėjusį savaitgalį leidau prie televizoriaus. Du didžii renginiai – „Eurovision“ finalas ir Prezidento rinkimų pirmasis turas – paliko išpu-džių, šį tą naujo sužinojau ir apie Lietuvą, tiksliau, apie jos humoro jausmą. LRT žurnalistas Ignas Krupavičius, pranešdamas Lietuvos balsavimo rezultatus, nusprendė pajuočiauti. Jis išsiémė skustuvą ir pareiškė, kad laikas skustis barzdą. Tai gana daug pasako ne tik apie juokautojų, bet ir apie šalį, kuri jaučia pareigą mo-kyti visus, kaip jie turi elgtis.

Maža šalis, dideli kompleksai, todėl ir humoras specifiškas. Tik keista, kad taip juokauja jaunas žmogus. Juk šiu metų „Eurovizija“ tiksliai su-formulavo „žinią“: kiekvienas yra laisvas būti savimi, kurti save, savo gyvenimą. Svarbu, kad suprastum, kas esi ir ko nori, ir visai nesvarbu, kokia tavo tautybė, odos spalva ir kaip tu atrodai. Svarbiausia, kad bū-tum savimi. Ta patį sakė ir „Eurovi-zijos“ nugalėtoja Conchita Wurst: „Šią naktį skiriu kiekvienam, kuris tiki taika ir laisve. Esame tuo, kuo esame. Mūsų nesustabdysi.“

Jie atvirai, man nerūpi Thomo Neuwirtho lytis ar seksualinė orientacija, bet šis drag menininkas su-kūrė išsimintiną įvaizdį, kuris išskilo virš „popsinio“ reginio. Šiame įvaizdyje susilieja daug reikšmių, kurias, manau, su malonumu analizuos kul-

„Magnolija“

tūrologai. Aš pirmiausia prisimi-niu keliis Pedro Almodovaro filmus, bet būtų jdomu ir pasiaiškinti, kaip ankstyvosios masinės kultūros reginys „moteris su barzda“ po ke-lių amžių tapo tolerantiškumo ma-nifestu. Tai, kas ankšciau buvo cir-ko ar mugės elementas, igijo naujų prasmų globaliamė cirke, kuris va-dinasi „Eurovizija“. Deja, bet mums šiame cirke neatsirado vietos. Gal todėl, kad nenorime būti autentiški ir nuolat mėgdžiojame kitus?

Dideliu cirku tampa ir lietuviška politika. Tai paradoksas, nes politi-kams siaubingai sttinga humoru jausmo. Nors Rasos Juknevičienės LRT studijoje suformuluotas šūkis, kad balsavusieji už Dalią Grybaus-kaite balsavo už Lietuvos ateitį, tik-rai nusipelno katučių. Nieko juokin-gesnio iš mūsų politikų tikrai negirdėjau. Tokio pobūdžio retori-ka buvo populiaru mano pionieriš-kos jaunystės laikais, juk, regis, draugas Stalinas sakė: „Kas ne su

mumis, tas prieš mus.“ Konserva-toriai ir jų bendraminčiai tos reto-rikos dar nepamiršo. Štai viena ma-nono kaimynė tvirtino, kad balsuoti už Prezidentę, nes „Lietuvai reikia stiprios rankos“.

Geras būdas atitokti nuo nesvei-kų pseudopatriotizmo dozių (jau bi-jau, kad kiekvieną kartą išjungęs televizorių išgirsiu bleivojant dar vieną Prezidentės adoratorių: „Aš tikrai myliu Lietuvą!“) – amerikie-čių filmai. Labai laiku BTV (21 d. 21.30) susirengė priminti talentin-go Paula Thomaso Andersono „Magnolią“ (1999). Šis mozaiką pri-menantis filmas rodo vieną dieną, kuri, iškišus aukštostioms jėgomis, taps nepamirštama visiems hero-jams. Tarp jų – pagyvenęs vyras, miřtantis nuo vėžio, talentinges berniu-kas, tuščiai laukiantis tévo démesio ir supratimo, kadaise populiaru-te-vizijos šou nugalėtojas, sekso simbo-lis, mergina, kuri nori pamiršti vidinės tušumos pojūtį, doras policiminkas...

Iš pradžių „Magnolija“ gali pasiro-di-tyti komedija, tačiau net juokingos istorijos filme turi tragiską ištarmę. Skubantiems ir paskendusiems sa-vo problemose, abejingiems, nelai-mingiems personažams Anderso-nas suteikia progą pamatyti tiesos blyksni, pažiūrėti į save iš šalies, su-sigėsti arba pajusti kaltę. Filmas il-gas, trijų valandų, tame vaidina daug puikių aktorių (Julianne Moore, Williams H. Macy, Jasonas Robardsas, Tomas Cruise'as, Alfredas Molina, Philipas Seymouras Hof-fmanas, Johnas C. Reilly), bet var-lių lietaus siūlau sulaukti, ypač jei dar nė karto nematėte filmo. Toks netikėtas katarsis kartais būtinės ir tikrovėje.

Vargu ar tokiam išbandymui pa-sirengę TV1 snobai, tad jiems skir-tas stilingas Gary Rosso „Malonus miestelis“ („Išvakar, 16 d. 23 val.) leis pasvarstyti apie televizijos galią, mat filmo herojus – jaunas vaikinukas Deividis – žavisi 6-ojo dešimtmečio televizijos šou „Pleasantville“. Vai-kinas ir pats svajoja atsidurti ten, kur visi mandagūs, malonūs, linksmi. Ir kartą jam tai pavyksta. Tik kaip iš ten sugrįžti atgal – juk gyventi nespal-votoje, sterilioje „muilo operoje“, kad ir kokia ji būtų nuostabi, tikras išbandymas gyvam žmogui. Kita ver-tus, kai stebiu iš televizijos šou neiš-lendantčius politikus ar žvaigždes, kar-tais pagalvoju, kad Rossas buvo neteisus. Yra žmonių, kurie gali gyventi tik ten. Realybė pati juos atstumia.

Matyt, ir amerikiečiams kartais tokis sterilumas nusibesta, todėl jie taip mėgsta filmus pagal „tikras istorijas“. Dažniausiai filmė tokia istorija pasikeičia neatpažįstamai, bet žiurovai nori žūtbūt tikėti jos autenti-skumu. Jameso Haweso filmas „Čelendžeris“ (LRT, 17 d. 24 val.) par-remtas tikrais 1986-jų įvykiais, kai JAV kosminis laivas „The Challen-ger“ 73 skrydžio sekundę sprogo. Filmo herojui mokslininkui paves-ta išsiaiškinti tragedijos priežastis.

Tedo Demme's „Kokaino“ (BTV, 22 d. 21.30) herojus – paprastas vai-kinas Džordžas (Johnny Deppas), kuris nusprendė tapti pirmuoju amerikiečiu, importuojančiu dide-lius kokaino kiekius. Jis sukūrė sa-vo platinimo tinklą, tapo turtinges ir įtakinges. Filmo herojus taip pat turi autentišką prototipą.

Ji turi ir Barry Sonnenfieldo ko-medijos „Kontraktas su nežaugu“ (LRT, 18 d. 21.20) personažas – gangsteris ir reketuotojas Čilis. Pat-tekės į Holivudą atliki eilinės už-duoties – atgaudi pinigus iš prasi-kolinis produserio, jis nusprenžia pats kurti filmą. Čilis mano, kad jo turtinges gyvenimo patirties ir mil-žiniškos meilės kinui visai užtenka, kad taptų tikru kinematografininku. Politikai, ko gero, mano panašiai, kai kalba mums apie savo patirtį ir meilę tautai.

Jūsų –
JONAS ŪBIS

Parodos	Bažnytinio paveldo muziejus	Pylimo galerija	„7md“ rekomenduoja
VILNIUS			
Nacionalinė dailės galerija	Bažnytinio paveldo muziejus	Pylimo galerija	Muzika
Konstitucijos pr. 22	Šv. Mykolo g. 9	Pylimo g. 30	Gegužės 18 d., sekmadienį, 12 val. Filharmonijos Didžiojoje salėje vyks tarptautinio vaikų ir jaunimo chorų festivalis „Liepačių draugai Vilniuje“ baigiamasis koncertas. Jis skirtas Pasaulinei kultūrų puoselėjimo dienai, kuria UNESCO sprendimu minime gegužės 21-ąja. Jungtinė Tautų Organizacija yra paskelbusi deklaraciją „Savitumas, įvairovė ir pluralizmas“, kurios tikslas – išlaikyti tautų savitumą, laisvę ir bendradarbiavimą. Šia proga klausytojai galės susipažinti su Lietuvos, Rusijos, Ukrainos, Vengrijos jaunimo atliekama nacionaline ir pasauline chorine muzika. Programoje – G.B. Pergolesi, H. Purcello, Z. Kodály, B. Britteno, P. Čaikovskio kūriniai, liaudies muzikos aranžuotės chorui.
XX a. Lietuvos dailės ekspozicija	Bažnytinio paveldo muziejaus ekspozicija	Paroda „Tapybos pavasaris“	
Kėstučio Zapaus (Niuojkas) retrospektiva	Senosios liturginių tekstilės paroda „Šilkas ir auksas“		
Paroda „Šviesos“ (Aidas Bareikis, Patricia Jurkšaitytė ir Žilvinas Kempinas)			
Vilniaus paveikslų galerija	Šiuolaikinio meno centras	Galerija „Menų tiltas“	
Didžioji g. 4	Vokiečių g. 2	Užupio g. 16	
Chodkevičių rūmų klasicistinių interjerų Lietuvos dailė XVI–XIX a.	iki 18 d. – Arūno Gudaičio paroda „Dalys ir gabalai“	Ovidijaus Talijūno paroda „Aikhu jausmas“	
Jurgio Baltrušaičio memorialiniai baldai	Vlado Urbanavičiaus skulptūrinis objektas „Standartinių rezervuarai“		
Oršos mūšio 500-ujų metinių minėjimo paroda „Oršos mūšis“	Dariaus Žiūros paroda „SWIM“		
Stasė Mičelytės (1925–2011) dailės kolekcijos paroda „Pilnates langai“			
iki 18 d. – paroda „Marcelijaus Martinačio margučiai“			
Radvilų rūmai	Galerija „Kairė–dešinė“	„Skalvijos“ kino centras	
Vilniaus g. 24	Latako g. 3	Goštauto g. 2/15	
Europos dailė XVI–IX a.	Rasos Dočkutės (1938–2012) paroda „Pavaras“	iki 18 d. – Iwonus Ogródzko tapybos paroda „Mano namai“	
Dubingių ir Biržų kunigaikščiai Radvilos			
Rytų Azijos, Naujosios Gvinėjos ir Australijos aborigenų menas			
Paroda „Senųjų ikonų paslapty. Andrejaus Balyko ikonų kolekcija: pagroba, grąžinta, papildyta“			
Taikomosios dailės muziejus	Galerija „Šofar“	Galerija „Šofar“	
Arsenalio g. 3A	Malonioji g. 6	Mėsinų g. 3A/5	
Leonardo Tuleikio paroda „Tapybos atspindžiai“	Tomo Martišausko paroda „ar / arba“	Mariaus Abramavičiaus Neboisia fotografijos paroda „Rytų vakaro vejas“	
Vytauto Kasiulio dailės muziejus	Galerija „Aidas“	Vilniaus šv. Pranciškaus Asyžiečio (Bernardinų) bažnyčia	
A. Goštauto g. 1	Trakų g. 13	Maironio g. 10	
Vytauto Kasiulio kūrių kolekcija	iki 17 d. – Adasos Skliutauskaitės tapybos paroda „Pavasario atspalviai“	Gedimino Pranckūno fotoparoda „Fonografija“	
Paroda „Vilniaus ženkliai“			
Lietuvos nacionalinis muziejus Naujasis arsenatas	„Prospekto“ fotografijos galerija	KAUNAS	
Arsenalio g. 1	Gedimino pr. 43	M. Žilinsko dailės galerija	
Senosios Lietuvos istorija XIII–XIX a.	iki 17 d. – Mindaugo Kavaliausko fotografijų paroda „Travel' Air“	Nepriklausomybės a. 12	
Lietuvių liaudies menas		Paroda „Art deco moda“	
Kryždirbystė		Gianmaria Potenza (Italija) paroda „Venecijos ritmai“	
Paroda „Muziejas ir kolekcinkinas: Gedimino Petraičio išėjivės dailės kolekcija ir Zigfrido Jankausko lietuviastinių sidabro dirbinių kolekcija“		nuo 17 d. – tarptautinė paroda „Muziejai ir galerijos fotografijoje“	
Paroda „Tradicinės audimas: spalva ir ornamentas“		Paroda „Muziejų dienos ir naktys“	
Kazio Varnelio namai-muziejus	Pamėnkalnio galerija	Kauno paveikslų galerija	
Didžioji g. 26	Patavinės g. 1/13	K. Donelaičio g. 16	
K. Varnelio kūrybos ir kolekcijos ekspozicija	Jaunuju menininkų paroda „Sezonas‘4“	Aušros Andziulytės paroda „Beveik apčiuopiamas, beveik neapčiuopiamas“ iš ciklo „Lūžio kartos vardai“	
Lankymas antradienį–šeštadienį iš anksto susitarus tel. 279 16 44		iki 25 d. – Raimondo Gailiūno tapybos paroda	
VILNIAUS DAILĖS AKADEMIJOS GALERIJOS	Galerija „Arka“	Nacionalinis M.K. Čiurlionio dailės muziejus	
Parodų salės „Titanikas“	Aušros Vartų g. 7	V. Putvinskio g. 55	
Maironio g. 3	Tarpautinė stiklo meno paroda „2D?“	Tarptautinė stiklo meno paroda „Vitrum Balticum VI. Optical Outlook“ atidary	
iki 21 d. – meno doktorantų paroda „Šklotinė“	Oldricho Kulhaneko (Čekija) grafikos darbų paroda		
Galerija „Akademija“	Galerija „Meno niša“	A. Žmuidzinavičiaus kūrinijų ir rinkinių muziejus	
Piliés g. 44/2	J. Basanavičiaus g. 1/13	V. Putvinskio g. 64	
iki 24 d. – Sergejaus Isupovo paroda „Ten ir čia“	Marius Jonučio paroda	Rolando Rimkūno, Benignos Kasparavičiūtės, Kęstučio Šapokos kūrybos paroda „Rūpesčiai ir lūkesčiai“	
Tekstilės galerija „Artifex“	Lietuvos dailininkų sajungos galerija	Ryšių istorijos muziejus	
Gaono g. 1	Vokiečių g. 2	Rotušės a. 19	
Reginos Sipavičiūtės paroda „Praėjusio amžiaus siuvinėjimai“	Vilmanto Marcinkevičiaus tapybos paroda „Der Traum: nelies mano sapnų“	„Menas senosiuose Lietuvos dvaruose“. Saré (Prancūzija) tapybos paroda	
A. ir A. Tamošaičių galerija „Židiny“	Galerija „Vitražo manufaktūra“	Galerija „Meno parkas“	
Dominikanų g. 15	Stiklių g. 6	Rotušės a. 27	
Dailininkų Tamošaičių kūryba XIX–XX a. pirmos pusės liaudies meno rinkiniai	Miglės Grigutytės ir Pauliaus Šliaupos videoinstaliacija „Cycle“	iki 23 d. – Jono Jurciko paroda „Šusitikimo pradžia“	
Telšių galerija	„Juškų gallery“	Galerija „Meno forma“	
Kęstučio g. 3	B. Radviliūtės g. 6B	Savanorių pr. 166	
„Dizaino savaitė“ Vilniaus dailės akademijos, Telšių fakulteto, Baldų dizaino ir restauravimo studentų darbų paroda „Eksperimentinė laboratorija“	Paroda „Figūra, figūros, figūrai“	Lenkijos tapybos paroda „Keistos istorijos“	
Paroda „Correspondances croisees“ („Susirašinėjimui kryžkelės“)			
VILNIAUS DAILĖS AKADEMIJOS GALERIJOS	Galerija „Kunstкамера“	KLAIPÉDA	
Parodų salės „Titanikas“	Ligoninės g. 4	KKKC parodų rūmai	
Maironio g. 3	iki 24 d. – paroda „Ivadas į žalia“	Aukštajų g. 1 / Didžioji Vandens g. 2	
iki 21 d. – meno doktorantų paroda „Šklotinė“		Lietuvos fotomenininkų sajungos (LFS)	
Galerija „Akademija“		Klaipėdos skyriaus rengiamo fotografijų projekto „Tamsioji pasakojimo pusė“ paroda	
Piliés g. 44/2		Paroda „Close Stranger“ („Pažink svetimšali“)	
iki 24 d. – Sergejaus Isupovo paroda „Ten ir čia“			
Tekstilės galerija „Artifex“	Galerija „Meno vizualiųjų menų centras	Klaipėdos kultūrų komunikacijų centras	
Gaono g. 1	Gynėjų g. 14	Bažnyčių g. 4	
Reginos Sipavičiūtės paroda „Praėjusio amžiaus siuvinėjimai“	iki 17 d. – paroda „Inversija. Blogos gėrybės“	Meno kieme – Eglės Mineikaitės fotografijų paroda „Mano pasauliai“	
A. ir A. Tamošaičių galerija „Židiny“	Lietuvos nacionalinės UNESCO komisijos galerija	Barotų galerija	
Dominikanų g. 15	Šv. Jono g. 11	Aukštajų g. 3/3a	
Dailininkų Tamošaičių kūryba XIX–XX a. pirmos pusės liaudies meno rinkiniai	iki 21 d. – Anos Tichomirovos (Prancūzija) fotografijų paroda „Mokinystės“	Kęstučio Grigaliūno paroda	
Telšių galerija	Vilniaus vaikų ir jaunimo meno galerija „Vėjas“	Galerija „si:said“	
Kęstučio g. 3	Vilniaus g. 39	Galinio Pylimo g. 28	
„Dizaino savaitė“ Vilniaus dailės akademijos, Telšių fakulteto, Baldų dizaino ir restauravimo studentų darbų paroda „Eksperimentinė laboratorija“	iki 17 d. – paroda „Kai aš mažas buvau 2“	iki 25 d. – Valdo Simučio tapyba	
Paroda „Correspondances croisees“ („Susirašinėjimui kryžkelės“)	„Baltijos gintaro meno centras“	ŠIAULIAI	
	Šv. Mykolo g. 12	Laiptų galerija	
	Sauliaus Treinio juvelyrikos paroda	Zemaitės g. 83	
		Ričardo Ničajaus tapybos paroda „Regėjimai“	
		iki 21 d. – Antano Stuglio karikatūrų paroda	

čiaus „RIBOS“. Rež. – T. Montrimas (jaunujų scenos menininkų programa „Atvira erdvė“) 22 d. 19 val. <i>Juodojoje salėje</i> – PREMJERA! „BRONSON“ Idėjos aut. ir rež. – V. Bareikis ir L. Jurkštės (jaunujų scenos menininkų programa „Atvira erdvė‘13“)	17 d. 18 val. – M. Lado „LABAI PAPRASTA ISTORIJA“. Rež. – G. Padegimas	Lietuvos muzikų rėmimo fondas
„BRONSON“ Idėjos aut. ir rež. – V. Bareikis ir L. Jurkštės (jaunujų scenos menininkų programa „Atvira erdvė‘13“)	18 d. 12 val. – S. Kozlovo „EŽIUkas RŪKE“. Rež. – P. Ignatavičius	18 d. 14 val. <i>Vilniaus arkikatedroje baziliuje</i> – muzikos festivalio „Sugrižimai“ baigiamasis koncertas. I. Budrytė-Kummer (vargonai), A. Budrys (klarnetas), N. Kniukšaitė-Vaičiūnienė (sopranas). Programoje J.S. Bacho, A. Vivaldi, W.A. Mozarto ir kt. kūriniai
22 d. 19 val. <i>Kišeninėje salėje</i> – C. Graužinio „VIŠKAS ARBA NIEKO“. Rež. – C. Graužinis (teatras „cezario grupe“)	21 d. 18 val. – M. Gavrano „POROS“. Rež. – R. Kudzmanaitė (Klipėdės dramos teatras)	VILNIUS
KAUNAS	22 d. 18 val. – Molière'o „ŠYKŠTUOLIS“. Rež. – R. Teresas	Kongresų rūmai
Kauno dramos teatras	23 d. 18 val. – PREMJERA! „NEBYLYS“ (pagal J. Tumą-Vaižgantą). Rež. – J. Vaikus	16 d. 19 val. – sezono pabaigos koncertas. A. Dumay (smuikas), A. Kniazevas (violončelė), Lietuvos valstybinis simfoninis orkestras. Dir. – G. Rinkevičius. Programoje M. Ravelio, W.A. Mozarto, J. Brahms kūriniai
16 d. 20 val. <i>Rūtos salėje</i> – D. Danis „GELBĖKIME MEILĘ“. Rež. – A. Jankevičius	PANEVĖŽYS	Kotrynos bažnyčia
17 d. 20 val. <i>Rūtos salėje</i> – D. Danis „AKMENŲ PELENAI“. Rež. – A. Jankevičius	Juozo Miltinio dramos teatras	23 d. 18.30 – Jungtinis Millikino universiteto ir Mykolo Romerio universitetu koncertas. Dir. – B. Holmes (JAV) ir L. Levinskaitė
18 d. 12 val. <i>Mažojoje scenoje</i> – A. Sunklodaitės „KIŠKIS PABĖGĖLIS“ (pagal L. Jakimavičiaus knygę „Lapė ir kaliošai“). Rež. – A. Sunklodaitė	16 d. 18 val. – G. Grekovo „HANANA, KELKIS IR EIK“. Rež. – R. Augustinas A.	Vaka rai
18 d. 18 val. <i>Didžiojoje scenoje</i> – J. Dell ir G. Sibleyros „TEGYVUOJA BUŠONAS!“ Rež. – R. Vitkaitis	17 d. 17 val. – M. Zalytės „MARGARITA“. Rež. – A. Keleris	VILNIUS
20 d. 18 val. <i>Didžiojoje scenoje</i> – „GENTIS“ (pagal I. Simonaitytės romaną „Aukštūjų Šimonų likimas“). Rež. – A. Jankevičius	18 d. 13 val. – PREMJERA! G. Morkūno „Š NUOMŠIKO GYVENIMO“. Rež. – A. Gluskinas	Rašytojų klubas
21 d. 18 val. <i>Didžiojoje scenoje</i> – J. Patricko „MŪSŲ BRANGIOJI PAMELA“. Rež. – A. Latėnas	21 d. 18 val. – L. Gersche's „LAISVI DRUGELIAI“. Rež. – D. Kazlauskas	18 d. 17 val. <i>Nacionalinėje dailės galerijoje</i> (Konstitucijos pr. 22, Vilnius) – tarptautinio poezijos festivalio „Poezijos pavasaris 2014“ atidarymas
21 d. 18 val. <i>Ilgiojoje salėje</i> – B. Srblijanovič „SKÉRIAL“. Rež. – R. Atkočiūnas	22 d. 18 val. – J.L. Lagarce'o „AŠ BUVAU NAMUOSE IR LAUKIAU, KOL ATEIS LIETUS“. Rež. – R. Morkūnas	Lietuvos nacionalinė filharmonija
22 d. 18 val. <i>Mažoje scenoje</i> – M. von Mayenburgo „BJAURUSIS. SKALPELIOS PJŪVIS“ Rež. – V. Malinauskas	23 d. 18 val. – R. Cooney, J. Chapmeno „MISIS MARKHEN MIEGAMASIS“. Rež. – V. Cupys	16 d. 18 val. <i>Paberžės dvare</i> (Kėdainių r.) – koncertas Tėvo Stanislovo atminimui. Čiurlionio kvartetas. Solistė – A. Krikščiūnaitė (sopranas). Dalyvauja V. Rumšas (aktorius). Programoje K. Donelaičio, Maironio, V. Mykolaičio-Putino, Just. Marcinkevičiaus, R.M. Rilke's poezija, Tėvo Stanislovo proza, lietuvių ir užsienio kompozitorių muzika styginių kvartetui, J. Naujaliu, A. Kačanauskas, S. Šimkaus, J. Grudžio, A. Belazaro dainos
22 d. 19 val. <i>Didžiojoje scenoje</i> – „Etran Finatawa“ – dvių tautų bliuzas (Nigeris, Vakarų Afrika)	Koncertai	16 d. 18 val. <i>Jono Basanavičiaus gimtineje</i> (Ožkabaliai, Vilkaviškio r.) – „Muziejų naktis“. Mokslinėlių liaudies dainų festivalis „Ošia ažuolai“, edukacinė viktoria ir žaidimai, skirti Lietuvos tautinio atgimimo ažuolyno 25-mečiui, dainuojamosi poezijos koncertas, Kalvarijos mėgėjų teatro „Titnagės“ spektaklis, tautodailininkų kūrybos paroda
Kauno kamerinis teatras	17 d. 15, 17 val. <i>Gargždų kultūros centre</i> (Klipėdės g. 15) – IX Gargždų muzikos festivalis. Lietuvos nacionalinius simfoninius orkestras. Solistė J. Gedmintaitė (sopranas) Dir. – M. Barkauskas. Dalyvauja muzikologė J. Skiotytė-Norvaišienė. Programoje J. Strausso, A. Ponchielli, J. Svendseno, A. Dvoržako, J. Brahms, Ch.-F. Gounod G. Bizet, L. Bernsteino, M. de Fallos kūriniai	17 d. 15, 17 val. <i>Naujajame arsenale</i> (Arse-nalo g. 1) – teminė ekskursija. Pirmojo muziejinio rinkinio Lietuvoje – Vilniaus senienų muziejaus kolekcijos – pristatymas, skirtas E. Tiškevičiaus 200-osioms gimimo metinėms
16 d. 18 val. – D. Čepauskaitės „BE GALO ŠVELNI ŽMOGŽUDYSTĖ“. Rež. – S. Rubinovas	18 d. 12 val. <i>Vilniuje, Filharmonijos Didžiojoje salėje</i> , – Visai šeimai. Tarptautinio vaiku ir jaunimo chorų festivalio „Liepaičių draugai Vilniuje“ baigiamasis koncertas. Vilniaus chorinio dainavimo mokyklos „Liepaitės“ jaunių ir merginų chorai, solistai. Dalyvauja merginų choras „Pécs Béla Bartók“ (Vengrija), Kijevo vaikų ir jaunimo rūmų mergaičių choras „Vognyk“ (Ukraina), Sankt Peterburgo 33-ios muzikos mokyklos choras „Altus“ (Rusija), Naujosios Akmenės muzikos mokyklos choras „Šiaurės žiedas“, Vilniaus kolegijos merginų choras „Vaidilutės“, merginų choras „Viva“. Programoje G.B. Pergolesi, H. Purcello, Z. Kodály, B. Britteno, P. Čaikovskio kūriniai, liaudies muzikos aranžuotės chorai	17-18 d. 11, 14 val. – teminė ekskursijos Gedimino pilies bokšte
18, 23 d. 18 val. – G. Boccaccio „DEKAMERONAS“. Rež. – A. Rubinovas	19 d. 12 val. <i>Vilniuje, Filharmonijos Didžiojoje salėje</i> , – Visai šeimai. Tarptautinio vaiku ir jaunimo chorų festivalio „Liepaičių draugai Vilniuje“ baigiamasis koncertas. Vilniaus chorinio dainavimo mokyklos „Liepaitės“ jaunių ir merginų chorai, solistai. Dalyvauja merginų choras „Pécs Béla Bartók“ (Vengrija), Kijevo vaikų ir jaunimo rūmų mergaičių choras „Vognyk“ (Ukraina), Sankt Peterburgo 33-ios muzikos mokyklos choras „Altus“ (Rusija), Naujosios Akmenės muzikos mokyklos choras „Šiaurės žiedas“, Vilniaus kolegijos merginų choras „Vaidilutės“, merginų choras „Viva“. Programoje G.B. Pergolesi, H. Purcello, Z. Kodály, B. Britteno, P. Čaikovskio kūriniai, liaudies muzikos aranžuotės chorai	17 d. 10-17 val. <i>K. Varnelio namuose-muzicuje</i> (Didžioji g. 26) – teminė ekskursijos ir paroda „Orientalistiniai leidiniai iš prof. Kazio Varnelio rinkinių“. (Prašome registruotis iš anksto tel. (8~5) 279 1644 arba el. paštu k.varnelio.muziejus@lnm.lt)
21 d. 18 val. – E. Ionesco „PLIKAGALVĖ DAINININKĖ“. Rež. – S. Rubinovas	18 d. 12 val. <i>Vilniuje, Filharmonijos Didžiojoje salėje</i> , – Visai šeimai. Tarptautinio vaiku ir jaunimo chorų festivalio „Liepaičių draugai Vilniuje“ baigiamasis koncertas. Vilniaus chorinio dainavimo mokyklos „Liepaitės“ jaunių ir merginų chorai, solistai. Dalyvauja merginų choras „Pécs Béla Bartók“ (Vengrija), Kijevo vaikų ir jaunimo rūmų mergaičių choras „Vognyk“ (Ukraina), Sankt Peterburgo 33-ios muzikos mokyklos choras „Altus“ (Rusija), Naujosios Akmenės muzikos mokyklos choras „Šiaurės žiedas“, Vilniaus kolegijos merginų choras „Vaidilutės“, merginų choras „Viva“. Programoje G.B. Pergolesi, H. Purcello, Z. Kodály, B. Britteno, P. Čaikovskio kūriniai, liaudies muzikos aranžuotės chorai	17 d. 10-17 val. <i>K. Varnelio namuose-muzicuje</i> (Didžioji g. 26) – teminė ekskursijos ir paroda „Orientalistiniai leidiniai iš prof. Kazio Varnelio rinkinių“. (Prašome registruotis iš anksto tel. (8~5) 279 1644 arba el. paštu k.varnelio.muziejus@lnm.lt)
22 d. 18 val. – F. Zelerio „TIESA“. Rež. – S. Rubinovas	18 d. 13 val. <i>Marijampolės šv. Arkangelo Mykolo mažojoje bazilikijoje</i> – Susikaupimo muzikos valanda. Jo Ekselencijos Vyksupo V. Brizgio atminimui. Čiurlionio kvartetas, J. Kazakevičiūtė (vargonai), L. Lapė (trimitas). Programoje J.S. Bacho, G.F. Händelio, G.B. Martini, J. Pachelbelio, Th. Dubois, J. Clarke'o, J. Naujaliu, M.K. Čiurlionio, A. Hovhanesso, W.A. Mozart kūriniai	17 d. 10-17 val. <i>Naujajame arsenale</i> (Arse-nalo g. 1) – teminė ekskursija. Pirmojo muziejinio rinkinio Lietuvoje – Vilniaus senienų muziejaus kolekcijos – pristatymas, skirtas E. Tiškevičiaus 200-osioms gimimo metinėms
Kauno mažasis teatras	18 d. 19 val. – M. Fratti „SESUO“. Rež. – A. Žukauskas	17 d. 10-17 val. <i>Naujajame arsenale</i> (Arse-nalo g. 1) – teminė ekskursija. Pirmojo muziejinio rinkinio Lietuvoje – Vilniaus senienų muziejaus kolekcijos – pristatymas, skirtas E. Tiškevičiaus 200-osioms gimimo metinėms
21 d. 19 val. – G. Grajausko „REZERVATAS“. Rež. – A. Veverskis	19 d. 12 val. <i>Vilniuje, Filharmonijos Didžiojoje salėje</i> , – Visai šeimai. Tarptautinio vaiku ir jaunimo chorų festivalio „Liepaičių draugai Vilniuje“ baigiamasis koncertas. Vilniaus chorinio dainavimo mokyklos „Liepaitės“ jaunių ir merginų chorai, solistai. Dalyvauja merginų choras „Pécs Béla Bartók“ (Vengrija), Kijevo vaikų ir jaunimo rūmų mergaičių choras „Vognyk“ (Ukraina), Sankt Peterburgo 33-ios muzikos mokyklos choras „Altus“ (Rusija), Naujosios Akmenės muzikos mokyklos choras „Šiaurės žiedas“, Vilniaus kolegijos merginų choras „Vaidilutės“, merginų choras „Viva“. Programoje G.B. Pergolesi, H. Purcello, Z. Kodály, B. Britteno, P. Čaikovskio kūriniai, liaudies muzikos aranžuotės chorai	17 d. 10-17 val. <i>Naujajame arsenale</i> (Arse-nalo g. 1) – teminė ekskursija. Pirmojo muziejinio rinkinio Lietuvoje – Vilniaus senienų muziejaus kolekcijos – pristatymas, skirtas E. Tiškevičiaus 200-osioms gimimo metinėms
22 d. 19 val. – A. Slapovskio „NUO RAUDONOS ŽIURKĖS IKI ŽALIOS ŽVAIGŽDĖS“. Rež. – D. Rabašauskas	18 d. 13 val. <i>Marijampolės šv. Arkangelo Mykolo mažojoje bazilikijoje</i> – Susikaupimo muzikos valanda. Jo Ekselencijos Vyksupo V. Brizgio atminimui. Čiurlionio kvartetas, J. Kazakevičiūtė (vargonai), L. Lapė (trimitas). Programoje J.S. Bacho, G.F. Händelio, G.B. Martini, J. Pachelbelio, Th. Dubois, J. Clarke'o, J. Naujaliu, M.K. Čiurlionio, A. Hovhanesso, W.A. Mozart kūriniai	17 d. 10-17 val. <i>Naujajame arsenale</i> (Arse-nalo g. 1) – teminė ekskursija. Pirmojo muziejinio rinkinio Lietuvoje – Vilniaus senienų muziejaus kolekcijos – pristatymas, skirtas E. Tiškevičiaus 200-osioms gimimo metinėms
Kauno lėlių teatras	18 d. 12 val. – „ASTOSTOGOS PAS DEDĘ TITĄ“. Rež. – J. Januškevičiūtė	17 d. 10-17 val. <i>Naujajame arsenale</i> (Arse-nalo g. 1) – teminė ekskursija. Pirmojo muziejinio rinkinio Lietuvoje – Vilniaus senienų muziejaus kolekcijos – pristatymas, skirtas E. Tiškevičiaus 200-osioms gimimo metinėms
17 d. 19 val. – „KELIONĖ SAULĖS LINK“. Aut. ir rež. – B. Konstantinovas (Kauno ir Sankt Peterburgo kūybinis projektas)	19 d. 12 val. <i>Vilniuje, Filharmonijos Didžiojoje salėje</i> , – Visai šeimai. Tarptautinio vaiku ir jaunimo chorų festivalio „Liepaičių draugai Vilniuje“ baigiamasis koncertas. Vilniaus chorinio dainavimo mokyklos „Liepaitės“ jaunių ir merginų chorai, solistai. Dalyvauja merginų choras „Pécs Béla Bartók“ (Vengrija), Kijevo vaikų ir jaunimo rūmų mergaičių choras „Vognyk“ (Ukraina), Sankt Peterburgo 33-ios muzikos mokyklos choras „Altus“ (Rusija), Naujosios Akmenės muzikos mokyklos choras „Šiaurės žiedas“, Vilniaus kolegijos merginų choras „Vaidilutės“, merginų choras „Viva“. Programoje G.B. Pergolesi, H. Purcello, Z. Kodály, B. Britteno, P. Čaikovskio kūriniai, liaudies muzikos aranžuotės chorai	17 d. 10-17 val. <i>Naujajame arsenale</i> (Arse-nalo g. 1) – teminė ekskursija. Pirmojo muziejinio rinkinio Lietuvoje – Vilniaus senienų muziejaus kolekcijos – pristatymas, skirtas E. Tiškevičiaus 200-osioms gimimo metinėms
18 d. 12 val. V. ir S. Ratkevičių lėlių muziejuje – „SVEČIUOSE PAS SKUDURINĘ ONUTĘ“. Rež. – E. Žekienė	18 d. 12 val. <i>Vilniuje, Filharmonijos Didžiojoje salėje</i> , – Visai šeimai. Tarptautinio vaiku ir jaunimo chorų festivalio „Liepaičių draugai Vilniuje“ baigiamasis koncertas. Vilniaus chorinio dainavimo mokyklos „Liepaitės“ jaunių ir merginų chorai, solistai. Dalyvauja merginų choras „Pécs Béla Bartók“ (Vengrija), Kijevo vaikų ir jaunimo rūmų mergaičių choras „Vognyk“ (Ukraina), Sankt Peterburgo 33-ios muzikos mokyklos choras „Altus“ (Rusija), Naujosios Akmenės muzikos mokyklos choras „Šiaurės žiedas“, Vilniaus kolegijos merginų choras „Vaidilutės“, merginų choras „Viva“. Programoje G.B. Pergolesi, H. Purcello, Z. Kodály, B. Britteno, P. Čaikovskio kūriniai, liaudies muzikos aranžuotės chorai	17 d. 10-17 val. <i>Naujajame arsenale</i> (Arse-nalo g. 1) – teminė ekskursija. Pirmojo muziejinio rinkinio Lietuvoje – Vilniaus senienų muziejaus kolekcijos – pristatymas, skirtas E. Tiškevičiaus 200-osioms gimimo metinėms
18 d. 15 val. Daugirdo amfiteatre (Prieplaukos krantinėje) – „ZUIKIO KAPRIZAI“. Rež. – A. Stankevičius	18 d. 13 val. <i>Marijampolės šv. Arkangelo Mykolo mažojoje bazilikijoje</i> – Susikaupimo muzikos valanda. Jo Ekselencijos Vyksupo V. Brizgio atminimui. Čiurlionio kvartetas, J. Kazakevičiūtė (vargonai), L. Lapė (trimitas). Programoje J.S. Bacho, G.F. Händelio, G.B. Martini, J. Pachelbelio, Th. Dubois, J. Clarke'o, J. Naujaliu, M.K. Čiurlionio, A. Hovhanesso, W.A. Mozart kūriniai	17 d. 10-17 val. <i>Naujajame arsenale</i> (Arse-nalo g. 1) – teminė ekskursija. Pirmojo muziejinio rinkinio Lietuvoje – Vilniaus senienų muziejaus kolekcijos – pristatymas, skirtas E. Tiškevičiaus 200-osioms gimimo metinėms
KLAIPĖDA	18 d. 19 val. <i>Klaipėdos valstybinis dramos teatras</i> – „VIENOS KRAUJAS“	17 d. 10-17 val. <i>Naujajame arsenale</i> (Arse-nalo g. 1) – teminė ekskursija. Pirmojo muziejinio rinkinio Lietuvoje – Vilniaus senienų muziejaus kolekcijos – pristatymas, skirtas E. Tiškevičiaus 200-osioms gimimo metinėms
18 d. 18 val. <i>Klaipėdos valstybinis dramos teatras</i> – „VIENOS KRAUJAS“	18 d. 12 val. <i>Kolonų salėje</i> – PREMJERA! „TINGINĖLIŲ KAIMAS“	17 d. 10-17 val. <i>Naujajame arsenale</i> (Arse-nalo g. 1) – teminė ekskursija. Pirmojo muziejinio rinkinio Lietuvoje – Vilniaus senienų muziejaus kolekcijos – pristatymas, skirtas E. Tiškevičiaus 200-osioms gimimo metinėms
23 d. 18 val. <i>Žvejų rūmuose</i> – R. Everett „DEMONAI“. Rež. – G. Padegimas	18 d. 16 val. <i>Užutракio dvaro sodyboje</i> (Trak	

